

239.

Kind Lief wird abgekürzt
so angegeben:

Laste öpp. 8.

Dnsa Luterusse

Laste Dppectus

Lühhidelt

30

Pühha kirja järrele ärra
sellitud / ning Küssemisse ja
Kostmisse kombel kolko
säetud.

Zummala Auuks / ning temma
Koggodusse Kaswuks.

Wen Johann Hammer

R I B A /

Druckts Johann Georg Wiscken /
Königl. Buchdrucker / 1694.

J. G. Wiscken

Die 2. Auflage

Handbuch

der

Rechtswissenschaften
in
den
einzelnen Theilen
von
Johann Christian Meier

Lehrer an der
Universität zu Göttingen

1794

Verlag der Buchhandlung
von J. Neumann, Neudamm

Sinna naad iggapawa ni paljo
Willit sust sündiva / ning Innimesi
surrewa / kust se tulleb?

BAltust.

Jer: 2 / 19. Sinno Kurjusse pärrast peksetakse sind / ja
sinno ülleastmisse pärrast nuhheldakse sind.

2. Kust par tulleb?

Ei mitte Jummalast / waide (1.) Kurratist /
kumb esiti on Patto tehnuud.

(2.) Inimesest issi / kumb haäl Melel ennast
Kurratist lassib Patto sisse sata.

Law: 1. R. 5 / 5. Sinna ep olle mitte üks Jummal lei
Jummalakartmatta Ello Melepärrast on. Kurri ei ja
mitte sinno iure.

1. Mos: R 3 / 4 / 5 / 6. Siis ütliis se Moabdo Naife
wasto: Teie ei pea mitte surrema / waide Jummal teab /
et / kummal Päwal teie sesti (ärrakeelend Puust) föte /
siis awwatakse teie Silmad ülles / ning teie sate olemis
kui Jummal / ning taadma mis hä ning kurri on.
Ning se Naine watis / et sest Puust hä oli ssa / ja Lan-
nis päält nähha / ning et se üks himmolik Pu olli / et teur-
ma targaks teggi / ning wottis sesti Wiljast ja föi / ja an-
dis omma Rihhele ka sest / ning temmo föi

Rom: 5 / 12. Ninda kui ühhe Inimese läbbi Pat on
Ilma sisse tulnuud / uläg Patto läbbi Surm / ning ninda
Surm leikide Inimese päle on tulnuud / kumma sees leik
ommad Patto tehnuud.

Joh 3 / 8. Ke Patto teeb / se on Kurratist / sest Kuro-
rat teeb Patto Algmisset.

3. Mis on Pat?

Keik mis Jummalä Kasso wasto on: Kui
mele sedda Kästüd Hääd möhha jättame / ehk sed-
da ärrakeeldud Kurja teme.

1. Joh. 3 / 4. Ke Patto teeb / se teeb ka üllekohhut /
ning Pat on üllekohhus.

4. Mitme suggune on Pat?

Sahhesuggune: Parris, ning Teggolil Pat.

5. Mis on Parris Pat?

Se on Pudus keigest Hääst / ning Kallamin-
ne keige Kurja pole / läbbi ihholikko Sündmisse meie
eesimesist Wannamist pärritud.

Rom. 5 / 18 / 19. Minda kui übbe Patto pärrast se
hukkatus on tulnud keige Innimeste päle / minda on ka
übbe Digusse pärrast se Ello Digus keige Innimeste päle
tulnud. Eest otse kui übbe Innimeste Patto läbbi
pallio Pattusid on sanud / minda ka läbbi übbe Sanna-
wotmisse pallo Diged.

Law: L. R. 51 / 7. Wata! Minna ollen pattusfest
Seemnest sündinud / ning minna Emma on mind Pattus
sanud.

6. Mis on Teggolil Pat?

Mis meie iggapäwa Mõttede / Sannade ning
Teodega teme.

Matth. 15 / 19 / 20. Süddamest tulwad Kurjad Mõt-
ted; Sapminne; Abbiello Rikminne / Horns / Wargus /
Walf / Sunnistus / Teotaminne; Need ommad need Us-
jad / kummad Innimeste rojasets tewad.

Matt: 12 / 36. Minna ülen teile / et Innimeste
peawad Urwo andma Kõhto-Pawal ühbestiggalikko rüh-
jast Sannast / me nemmad ommad rätinud.

7. Mis

7. Mis temine meie Pärtubega?

Jummala Wiikha ning Nuhtlust / ajalikko
Surma ning iggawest Suhtatust.

Rom. 2 / 8 / 9. Meile / Jummad Ede et kale / waide
Juulwad üllekohbut / Waino ning Wiikha. Hädda ning
Wato teige Jummesse Hinge ülle / le kurja teeb.

8. Agga kuida meie sest Tubelussest
ära pääsme?

Läbbi õige Pärtust Pöörnisse.

Eiel. 33 / 12. Me löest / kui minna ellan / (ütled
Jummal /) Minul ei olle mitte hä Meel Jummalakart-
matta Suumast / waide et Jummalakartimatta enast
läängo omna Teelt / ning ellago.

9. Mitto Tükki siis Pärtust Pöörnisse
jures waja on?

Kaks. (1.) Kahhetsemine ning Mele Hai-
gus Pärtu pärrast / (2.) Üst Kristusse sisse /
kumma järrele siis / kui Suggo / tulled uus. San-
nawot minne eht Ello Parrantus.

Mark. 1 / 15. Pöörge Pärtust / ning usuge Arms-
õppetust.

Matt. 3 / 8 / 10. Kaadge õiged Pärtust. Pöörnisse
Suggo. Kirwes on jo pandud Pu Jure päle. Sepä-
rast / kumb Pu hääd Wilja et launa / se raiotakse mah-
ha / ning heidetakse Tullese.

10. Kas Jumminenne woiw ommad Pärtud
Kahhetseda / kui temma neid

õiget rumme?

Et wot mitte. Pärtu Sundminne peab Pärtu
Kahhetsemisse eel kaima.

Jer. 8 / 6. Baebab Jummal: Kegi ei õlle / le om-

ma Kurjust peaks lahhetsema / ning ütlema: Mis teen
minua?

11. Kus tunnukse Pat?

Jummala kumme Kässust.

Rom: 3 / 20. Sädusse läbbi tulleb Patto Tund-
minne.

12. Kes on neid kumme Käsko
annud?

Jummal isse.

13. Kennele on temma neid
annud?

Keigite Innimestele.

14. Kelle läbbi on temma neid
annud?

Mofesse omma Sullase läbbi.

15. Kus on temma neid annud?

Lanes Sinai Mä päät. 2. Mof. K. 19 / 20.

16. Utle mulle esimese Käsko?

Minua ollen se Issand sinno
Jummal: Siinul ei pea mitte
murd Jummalad ollema Minuo-
ees.

17. Mis on se.

Meie peame Jummalad keige Usja üle kart-
ma / armastama ning ussma.

18. Mis peame meie teegema es-
messe Käsko järrele?

Meie peame (1.) Jummalad keige Usja üle
le kartmas se on: Et temma meid keigis Paigus
näab!

näib / ei pea meie mitte Kurja teggema ; aga kui
meie Nõdrussel heksime / ei pea me enne rohtul
ollemal / ko meie Jummalast olleme Armo saanud.

Hebr: 4 / 1. Siis kartgem nüüd et meie mahha ei
jätta sedda Lootust / temma Hingamisse siise tulla / ning
üksigi meist mahha ei jä.

1. Mos: 39 / 9. Kuida peaksin minna siis sedda
suurt Kurja teggema / ning Jummalast wasto patma?

Matt. 26 / 75. Siis tulli Peetrusse Mele Jesusse
Sanna / kui temma temma wasto üttel: Eane kui
Kui laulab / salgaad sinna mind kolm korda ärra ; Ning
temma läks wälja ning nuttis libbedaste.

Meie peame (2.) Jummalad teige Asja üle
armastama.

5. Mos: 10 / 12. No nüüd Israel / mis tah.
hab se Issand sinna Jummal sinust / kui agga / et sin-
na sedda Issandad omma Jummalad kardad / et sinna tei-
ge temma Teede sees käid / ning tedda armastad / ning te-
nid sedda Issandad omma Jummalad / teigest Säbdamest
ning teigest Hingest.

Meie ei pea (3.) ühhegi mu / kui üksipäine
Jummalast päle / omma Lootust pannema.

Saw: 1. R. 46 / 2 / 3. Jummal on meie Lootus
ning Wäggi / üks wägga kindel Abbi Hädda sees. Se
pärast eikarda meie mitte / ehl se Ihm kui hukka lähkaks /
ning need Määd kess Merresse wauksid.

Jer: 17 / 7. Sunnis on se Mees / se Issanda sees
julge on / ning kui Issand temma Lootus on.

Meie peame (4.) Kannatusses ning Häddas
kannatalikkud ollema.

Jer. Raeb. 3 / 26 / 33. Hä sel / se waikne on
ning

ning Jffanda Dnnistust otat; Sest temma ei waewa ning
ei furwasta neid Innimesfi mitte Süddamest.

Meie peame (5.) ikka Süddamest allandil-
tud ollema.

1. Peetr 5 / 5 / 6. Piddage finni sedda Allandust;
sest Jummal paueb kõrlike wasto; Agga allandikkalle
annab temma Armo. Siis allandage ennast uüäd
Jummala wäggeta Kä alla / et temma teid üllendago
ommal Usjal.

Meie peame (6) ussinaste Hooft piddama /
et meie Jummalad temma Ollemist ning Tah-
mist möda öppeme tundma.

Joh. 17 / 3. Se on se iggawenne Ello / et nemmad
tundwad sind / sedda Uinust tössist Jummalad / ning led-
da sinua olled lähätanud / Jesust Kristust.

19. Mis on pat esimesse Käso wasto?

(1) Kui Innimenne pissut ehk loogona ühte-
gid Jummalast ei tea / eiga tahha öppeda.

1. Kor. 4 / 3. Kui meie Armo Öppetus on kinni
kattetud / siis on se nende sees kinnikattetud / kummad
hulka sawad.

(2.) Kui Innimenne ilma Jummalakartus-
ta julgeste päle ellab.

1. Ess. 5 / 3. Kui nemmad ütewad: Müüd on
Kahho ning ei olle Hädda / siis tulleb se Ärrarikminne
bäckfiskt nende päle / niada kui Wallo ühe rastejala
Waise päle.

(3) Kui Innimesel Jummalast ning Jum-
malikkust Usjust üks Melepahhus ning Süddi-
minne on.

Hjob: 21. 13 / 14 / 15. Reed Jummalakartmat
summa /

kummad ütlewad Jummalad wasto: Taggane meist ärra /
meie ei tahha sinno Teesi mitte täda. Kes on se teige
wägge wamb / et meie tedda peaksime tenima? Ehk mis
Kaswo on meil sest / et meie tedda Appi hüame?

(4.) Kui Jnnimenne ennast isst / ehk muid
maid sid Usjo ennamb armastab / ko Jummalad.

(5.) Kui Jnnimenne se Luo / mis Jumma
lalle ütspäine peab annetama / sellele annab / ken
nele se ei sunnis / kui on: Kujud palluma / är
rasurnud Pühhad appi hüüdma / säetul Ujal
umbustliktud Ewotuffed wima / Ma Emma ehk
Ma allusid tenima / mõnda Paika / Mäggesid /
Kiowi / Hallikuid / Sauna / Lei: i / Hied ehk Puld
Metsas pühhaks piddama / neile wabhest Ohw
rid wima / kahja teggema / ehk teistau wörad
Jummalad piddama.

5. Mos. K. 4 / 15 / 19. Hoidle hästi omma Hin
ge; sest teie ei olle ühtegid Kujo näbrud sel Päwal /
kui se Issand Tulle seest teiega rälis Horebi Mä pääl.
Et sinna ka ommad Silmad ülles ei tõsta Taewa pole /
ning nä Päwa / ning Kuud / ning Tähtesid / ja keif Tae
wa Wägge / ning ei taggane ärra / uing ei pallo neid /
ja teni neid / kummad se Issand sinno Jummal teige
Nahwale Taewa al on säädnuud.

Joh. Uww. 19 / 10. Ring minna laugsin mahha se
Engst Jalge ette / tedda palluma / ning tem: na ütliis mulle:
Wata! ärra te tedda mitte: Minna ollen sinno ja sin
no Wennade ning nende Ka Sullane / kummil Jesusse
Suunistust on; Pallo Jummalad.

Esef. 20 / 27 / 28. Sepärrast rägi sinna Jnnimesse
Laps Israeli Kojaga ning ütse neile: Minda ütles
Jummal se Issand: Teie Wannamad ommad wend
U s weel

weel ennamb lastnud ; Sesi / kui minna neid se Ma
 fisse ollia wiand / kumma ülle minna omma Kät ollis
 illestöfnud / neile sedda anda. Kus nemmad ühhe Rör-
 ge Mä. Ringu / ehk jämmeda Pu näggid / sääl ohwrisid
 nemmad ommad Ohwrid / ning weid sinna ommad wat-
 wolikkud Ünded / ning suitsotassid sääl omma maggusa
 Haiso / ning wallasid sääl omma Joma Ohwri.

(6) Kui Innimenne Misti sees kannatalik ei
 olle.

Jer: Raibm: 3/39. Mis nurrisid Innimenne om-
 mas Ellus / ning Mees ülle omma Patto (Nubelasse) ?
 Moudgem omma Leid ning otfigem (neid) läbbi ning
 pöörigem ennast se Issanda pole.

(7.) Kui Innimenne Süddames / Komes
 ning Kides kōrk on / ning muud enäese wasto är-
 rapölgab.

20. Mele mulle teist Käsko.

Sinna ei pea mitte se Issanda
 omma Jummalala Nimme kurjaste
 pruufma.

21. Mis se on ?

Meie peame Jummalad kartma ning armast-
 tama / et meie temma Nimme jures ei nea / et
 wannoo / ei nõia / ei walleto / eiga petta / waide
 meie peame sedda leiges Häddas Uppi hüüdma /
 palluma / liitma ning tännama.

22. Mis peame meie teise Käsko

järrele teggema ?

Meie peame (1.) Jummalad leige Hädda
 sees

sees Appi hüüdma / kui omma Jummalad ning
Kristusse sees ärraleppitud Issa.

Eaw: L. M. 50 / 15. Húa mind Appi Hädda sees /
siis tahhan minna sind ärra päästa / ning sinna pead mind
kiitma.

Meie peame (2.) ussinast ning Süddamest
õiges Ussus Kristusse sisse palluma.

Ev. 18 / 1. Jesus ütles ühhe Moisto Sanna / et
Jummalad ikka peab pallutama / ning ellades ei pea ärra
wässma. Üks Sundja olli ühhes Linnas / se et kartnud
Jummalad ning ep holid ühhegi Inimessest ; agga
üks Lest Naine olli ka sefammas Linnas / ning tulli temma
jure ning ütles : Päästa mind minno wastopannijast /
ning temma ep tahtnud kawa mitte Agga pärr ast ütles
temma issi enneses : Ehl minna kül Jummalad ei kor-
da ning ühhegi Inimessest ei holi ; agga siiski et se-
samma Lest mind waewab / tahhan minna tedda päästa /
et temma wimari ei tulle ning waewa mind. Siis ütles
se Issand : Kuulge / mis se üllekohtune Sundja ütles
Eks siis ka Jummal peaks päästma omma ärrawallituid /
kummad Id ning Päwa temma pole kissendawad / ning peaks
Pitka meelinne neude ülle ollema ? Minna ütlen teile et
temma neid kül pea päästab.

Joh. 16 / 23 / 24. Tõest / tõest minna ütlen teile /
kui teie selt Issalt middakid pallute minno Nimmel / siis
annab temma teile. Tännipi ei olle teie ühtegid pallunud
minno Nimmel : Palluge / siis peate teie wotma / et
teie Rõõm täis olgo.

Meie peame (3.) Jummalad teige Hinge
ning Jhho Hättegemiste eest tämmama.

Kolos. 3 / 17. Keik / mis teie igganes teie Sannade
ehl Teodega / sedda tehke keik Issanda Jesusse Nimmel
ning

ning tännage Jummalad ja sedda Issa temma läb-
hi.

Meie peame (4) ilka la Kristi ning Willits
susse sees tedda litma.

Eweetri. 5 / 18 / 19 / 20. Sage täis Waimo / ning
rälige isseleskes Paulo ja Kitusse Luggusid ning waimo-
likko Paulo sid. Laulge ning mängige Issandalle ommas
Süddames / ja tännage ilka leige eest meie Issanda
JEsusse Kristusse Nimmel Jummalad ning Issa.

23. Mis on pat teise Kasso wasto?

Kui Innimenne Hädda Kartusse pärrast
jummalikko Tot ei tunnista / ehk koggona är-
rasalgab.

Matth. 10 / 32 / 33. Ke mind tunnistas Inimeste
ees / sedda tahhan minna la tunnistada omma Laewa-
se Issa ees; Nigga / ke mind ärrasalgab Inimeste ees /
sedda tahhan minna la ärrasallata omma Laewasse Issa
ees.

(2) Kui Innimenne jummalakartlikko
Ello / ehk üht waest ärrapölgitud Lulligmist häb-
beneb.

Matth. 25 / 45. Töest minna ütlen teile / mis teie et-
olle tehud ühhele neude leige wähhemade säas / sedda
ep olle teie la minnule mitte tehud.

(3) Kui Innimenne Umbussus Jummalala Nle-
mo. Leppitusse päle Kristusse sees ei mötle / ennast
sest ei tõmusta / ning sest Ossa sada ei pua.

(4) Kui Innimenne Häddas kassipiddi möt-
telde tahhab hukka minna / utse kui ep olleks Jum-
mal / ke woiks gita.

Esa. 51 / 12 / 13. Minna / Minna ollen teie Rõ-
mustaja / kes sinna siss' olled et sinna Junimesse kardad /
Lummad jo peamad surema; ning Junimeste Lapsi / Lum-
mad omiad kui Hein / ning unaustad ärra sedda Issa-
dad / ke siud ou lonud / ke sedda Saewass' wälja laotab /
ning pohjandab sedda Raad; agga sinna kardad igga-
pääs' keige Päwa selle Waewaja Wihha / kui temma ette
wottab ärrarikkada / kus jaab selle Waewaja Wihha?

(5.) Kui Innimenne ennast weel Jumma-
la Armust rõmustab / ehl temma kul arowalikko
ning walitsewa Patto, Tenistusses ellab.

Law. L. R. 50 / 16 / 21. Jummalakartmatta was-
to / ütleb Jummal: Mis sinna minna Säädmisjed arwad /
ning wottad minno Sädust omma Euhho / kui sinna
ommeti Karriskomist wihkad ning heidad minno Sannad
ennese tahha? Kui sinna Warga naad siss' jookjed sinna
temmaga / ning sinna olled ühhes Seltsis Abbi. Eho rik-
jadega / omma Sund tassed sinna kurja räkida / ning sin-
no Keel könneleb Kaw walust; Istodes rägid sinna om-
ma Wenna wasto / ning omma Emma Poega teotad
sinna. Sedda teed sinna ning minna ollen waid /
siss' mõtled sinna mind sinno saarnaseks ollewa. Agga /
minna tahhan sind nuhhelda / ning tahhan sedda sinno
Silmade ette sada. Et mõtlege se päle teie / ke Jum-
malad ärraunnustade / et ep minna mitte ükstord ärrakis-
so ning ep olle ühtegid Päässad ennamb.

(6.) Kui Innimenne Jummal / Jesusse
ning se Kolmainodusse Nimme ilma Usjata mäl-
letab / need Vähhad Sakramendid auustamatta
Euhho wottab / ehl kogona sega wannub ning
omma Lähhemalle kurja sowib.

7. Kui Innimenne Ilma Usjata ning woe-
tud wiisi pärrast neab / ehl kawwalaste wannub

Eür: 23 / 9 / 14. Ärra öppetä mitte omma Suud wandma / ning se Pühha (Jummalä) Nimme (asjara) mälletama; Gest / otse ninda kui üks Sullane / ke saggedaste pekketasse / Rüksota ei olle / ninda ei woi la se) ke saggedaste wannub / ning Jummalä Nimme (asjara) mälletab / Pattust puhhas olla. Ke saggedaste wannub / se teeb saggedaste Patto / ning Willitsus ep sa temma Majast mitte ärrajama. Kui temma wannub ning ei moista sedda mitte / siis teeb temma ommeti Patto; Ning kui temma moistab ning põlgab sedda ärra / siis teeb temma lahhe wõrra Patto. Agga kui temma tühja wannub / siis ep olle temma ommeti Pattuta / temma Raja peab rassetast nubheldud sama.

(8.) Kui Innimenne hääl Welel Walwed ei pea ehk sedda muldo moistmatta teeb.

Matt: 6 / 7. Kui teie Walwed peate / siis ei pea teie mitte paljo lobbisema kui Pagganad / sest nemmad mdt. lewod ennast kuulnud sawa omma paljo Räkimisse pärrast.

(9.) Kui Innimenne Jummalad teotab.

3. Mos. R. 24 / 16. Ke selle Issanda Nimme teotab / se peab Surma surrema; Keil se Roggodus peab tedda Kiwwidega surnuks heitma.

(10.) Kui Innimenne nöiab / lausub / Golla puhhub / ehk Nöiade / Lundjade ehk Lausojade jures Abbi otsib.

5. Mos. R. 18 / 10 / 11 / 12. Sinno säas ei pea mitte leietama / ke omma Poja ehk Eütri lassib läbbi Sulle minna / ehk Lundsja ehk Pääbbi. Näggija ehk Wäwa. Wallitseja / ehk Nöid / ehk Lausja / ehk Ratsja / ehk Üst / ehk ke Surnud küsib. Gest / ke sedda teeb / se on sel Issandal üks hirmus Üst.

3. Mos. R. 19 / 31. Teie ei pea mitte ennast pöör-

ma nende Tundjade pole / ning ärge küsige mitte meist
Katsjadest / et ep teie meist mitte sa rojaseks tehtad ;
sest minna ollen se Issand teie Jummal.

3. Mos. X. 20 / 6 / 7. Kui ennast üks Hing Tund-
jade ning Lääbi, näggjadepole võrab / et temma nende järre-
te pordub / siis tahhan minna omma Valge sesamma Hinge
wasto säda / ning tahhan tedda temma Rahwa säast
ära kirruda ; Sevärast pühitsege ennast ning olge
Pühhad / sest minna ollen se Issand teie Jummal.

(11.) Kui Inimenne ennast waaks panneb
ning ep olle se mitte.

Matt. 23 / 27 / 28. Hädda teie Kirjatundjaille ning
Warriseridelle / teie Pihjad / se teie ollete nende wal-
geks tehtud Havade saaruased / kummad wäljas piddd
kül ilusaste paistwad / agga seestpidi ommad nemmad
täis Suruo Luid / ning teige suggust Roja. Minda ka
teie : Wäljaepiddi ollete teie kül waad nähha Rahwa
ees / agga seestpidi ollete teie täis Karwalust ning ülle
kohhut.

(12.) Kui Inimenne se annetud Hä eest /
Jummalad ei tanna / waide kallab sedda sögges
da Inne päle.

Hos. 2 / 8. Israël ei tahha mitte täda / mind se oles-
wa / se temmale annab Wilja / Wina ning Ibi / ning ei
minna temmale paljo Hõbbedad ning Kulda ollen annud /
me nemmad Waaltuunk's ommad kullotanud.

(13.) Kui Inimenn e Wilja hukka minne-
mist ning mund Onnetust Kurrati ning Nõjade
päle arwab / kui Jummal meid meie Patto pär-
rast sega nuhtleb

Hagg. 2 / 9 / 10 / 11. Teie otade kül paljo / ning / wa-
tal

ja! pissud saab/ ning ehk teie sedda kül Rojo wite/ siiski
 pillan minna sedda teil ärra (kui Agganid.) Miks
 pärrast ütleb se Issand Sebaot? (Sepärrast et minna
 Kodda ni tübbi seisab/ ning igga üks töttab omma Ro-
 ja pole. Sepärrast on se Zaewas teie ülle omma Kuste
 finni piddanud / ning se Ma omma Wilja / ning minna
 ollen sedda Pouda hüüdnud ülle Ma ning Mä / ülle
 Wilja / Wina / Illi / ning ülle keige/ me Maost tulleb /
 ka ülle Inimeste ning Weiste/ ning ülle keige Rätte Ed-
 Malak. 5/ 9/ 10. Sepärrast ollete teie ka ärranetud/
 et teil teik Kä al tübja lähhab; Sest teie pettate mind
 teik. Agga wige teik Kümnest minna Wilja Uidade sis-
 se/ et minna Rojas Roga olgo / ning kiusage mind se
 sees / ütleb se Issand Sebaot/ kas minna teile Zaewas
 Alnad lahti ei arowa/ ning Dünistust rohkesti mahha
 walla.

24. Ütle mulle kolmandad

Kästo?

Stinna pead Pühha Päwa püh-
 hitsema.

25. Mis se on

Meie peame Jummalad kartma ning armastama /
 et meie sedda Zutlust ning temma Sanna-
 mitte ärrapõlga / waide peame sedda pühha's
 piddama / hääl Melel kuulma ning õpma.

26. Mis peame meie teggema kolman-
 da Kästo järrele?

Meie peame (1.) Pühha Päwa ning muud
 kallid Pühhad pühhaste piddama

1. Mos. R. 10. v. 9 / 10. Mõtle se Pühha Päwa
 päle!

päle / et sinna tedda pühhised. Kuus Päwa pead sinna
 Eödd teggema / ning keif vinnad. Usjad tallitama; Uig-
 ga seitsemel Päwal on se Issanda sinne Jummalala Him-
 gamisse Päaw / siis ei pea sinna ühtegid Eödd teggema /
 ei siand Pöeg / eiga sinno Lütter / eiga sinno Sullane /
 eiga sinno Ynnardaja / eiga sinno Weiks / eiga sinno
 Wöbras / ke siis sinno Wärrawas on.

Meie peame (2.) Jummalala Sanna hääl
 Welel Kuulma / ning selle seest Jummalad / ning isse
 ennast öppema tundma.

Ebr. 10 / 24 / 25. Ning pangem tähhele teine teist
 Yamissenga Armo ning Häteggemisse vole / ning ärrajät-
 gem mitte mahha omma Koggodusse / ninda kui mõne
 Wiis on / waide manitsegem teine teist / ning palid en-
 namb sepärrast / et teie wäte se Päwa liggi tulles.

Meie peame (3.) Keigest Süddamest püüda
 ma / Jummalala Sanna järrele ellada.

Jak. 1 / 22. Olge Sanna Teggitad / ning mitte Kuul-
 jad ükspäine / kummaga teie ennast isse pettate.

Meie peame (4.) omma Süddame Kõmo
 ning Hingamist Jummalala sees Kristusse läbbi
 otsima.

27. Mis on par se Kolmanda Kässu wasto?

(1.) Kui Innimenne sedda Pühha Päwa /
 ning muid sätud Pühhi Ehteggemisse / Otsimisse /
 ning Wümissel / ehl Laiskusse / lia Sömissel ning
 Jomissel / Mängimisse ning Tantsimisse / ehl muid o-
 nisugguse Astadega Otsa sadab.

2. Mos. R. 31 / 14. Piddage minno Hingamisse
 Päwa / sest temma on teil pühha; Ke tedda ei pühhise /
 se pead

peab Surma surema; Ke üht Tõdd selfammal (Pää
wal) teeb / sesamma hing peab ärrakaotadama omma
Kahwa sääst.

(2.) Kui Innimenne Jummal Sanna ei
himmusta / Zutlisset roallato kumbel ning ilma
Häddata ärra jääb / ei lasse ka mitte hääl Me-
lel ennast õppetada.

Luk. 10 / 16. Ke teid kuleb / se kuleb mind / ning ke
teid ärrõpõlgab / se põlgab mind ärra: Ke agga mind är-
rapõlgab / se põlgab ärra seidd / ke mind on laktitanud.

(3.) Kui Innimenne ei püa Jummal Sanna
järele ellada.

Esef 33 / 30 / 33. Ning sinna Innimesse Lavõ / sin-
no Kahwas rägib sinno wasto Seina äres / ning Roja Ul-
ses / ning ütleb teine teise wasto: Tulge palluma ning
kuulgem mis Issand ütleb. Ning nemmad tulleswad
sinno jure Koggodusse sisse / ning istowad sinno ees / kui
mitno Kahwas / ning kuulwad sinno Sanuad / agga nem-
mad ei te ühtegi se järele / waide ehk nemmad kältibedaste
sinnoga rägivad / siiski kääb nende Südda neude Kaswo
järele; Agga sinna olled neile kui ühe hä Mängimihhe
kaunis ning hä hälelinne Laul. Agga kui se tulleb / (wa-
ta! se tulleb /) siis tundwad nemmad / et üks Prowest
neude säas ou oland.

28. Uele mulle nehandat Käsko?

Sinna pead omma Issa ning
omma Emma auustama / et sinno
Kässi häästi kääb / ning sinna kaa-
ellad Ma pääl.

29. Mis se on?

Meie peame Jummalad kartma ning armastama / et meie omma Wannamid ning Issandid ärra ei põlga / eiga wihhastata / waide peame neid auustama / neid tenima / nende Sanna kuulma / ja neid armsast ning kallist piddama.

30. Mis moistad sinna sein läbbi Issa ning Emma?

Ei mitte üks päme minno iholikke Issa ning Emma / waide ka Wõrast, Issa ning Wõrast, Emma / Perrewannamid ning Wõrwmündrid / minno Illemid / minno Dypetajad / Kirko, Issandad / Koolmeistrid / minno Issandad ning Emmandad.

31. Mis pead sinna neile se neljanda Kässa järrele teggema?

Minna pean neid auustama / neid tenima / teige Häga nende Arwits ollema / neid teige Asjade sees / kummad Jummalad ning temma Sanna wasto ei ule / kuulma / neid armsast ning kallist piddama.

Sic. 3 / 9 / 10 / 11. Auusta omma Issa ning Emma Leo ning Sannabega / et nende Jannistus siino päte kulgo. Sest Issa Jannistamine ehhtab Lastele Wajad / agga Emma Needmine kistub neid mahha.

Kol. 3 / 20. Lapsed / kuulge Wannamidde Sanna teigis Asjus ; Sest se on Issanda Mele pärrast.

Rom. 13 / 1 / 2. Jggamees heitko ennaq illemadde Ma / kummil Melewalda ou temma ule ; Sest ule-

mad ei olle muido ko Jummalast. ja kus ühenadom-
 mad / need ommad Jummalast säetud. Ke nüüd
 illemadde wasto pannes / se pannes Jummalast Eädmisse
 wasto. Agga kummad wasto panneswad / pearwad eene-
 selle Eudmist sama.

Apostl. I. K. 5 / 29. Meie peame ennamb Jumma-
 lad kuulma kui Inimesi.

§ 2. Mis pearwad Wannamad / illemad / Öp-
 petajad ning Issandad sesinnasse Käsko
 järrele teggema?

Nemmad pearwad ussinaste omma Lastel
 Allambade / Kuuljade ning Verre eest Jummas-
 lad palluma / nende ihholikko ning Waimoite
 ko Dnistust osima / et nemmad woivad rahho-
 list Ello ellada / teige Jummalast Kartusse ning
 Luo sees.

Eweesri. 6 / 4. Wannamad / ärge tehle ommad Laps-
 sed mitte wihhasels / waide kaswatage nemmad ülles
 Öppetusse ning Issanda Manitsusse sees.

1. Tim. 5 / 8. Kui legi ommade eest / isfiarranis om-
 ma Kodakondsede eest Wurret ei pea / se on usko
 ärrasalganud / ning on kurjemb kui Poggan.

§ 3. Mis on par Tehanda Käsko
 wasta?

Kui Wannamad ommad Lapsed lassewad
 ülleskaswada kui Weiksed / neid Öppetusse sees /
 ning Issanda Manitsusses ei kaswata / neid ka om-
 ma Kurja Elloga pahhandawad.

(2.) Kui illemad ning Kirt, Issandad Eüde
 Damest Hoolt ei tanna / et teige Aljade eest
 Jummalast Kartus ning Sigus Rahwa saas woib
 waltiseda.

(3.) Kui Issandad ning Perremihhed omma Perret Jummalad, Kartusses ei pea/ wai-
de neid weel pälegid keelwad/ ühtegid Nega se
tarwis ei anna/ ehk nende temitud Palka kinni
piddawad.

(4.) Kui Lapsed / Allamad / Kuuljad / Per-
re / wmma Wammamid / Willemid / Kirik Issandid
ning Issandid ärra põlgwad / neid wihhastawad /
nende eest Jummalad ei palu / ning neile
ei te / mis Kohhus on.

3. Mos. 20 / 9. Ke omma Issa ehk omma Em-
ma neab / se peab Surma surrema / temma Weri olgo
temma pääl / et temma omma Issa ehk Emma on neid
nud.

Sal. San 30 / 17. Sedda Silma / se omma Issa
te: ab / ning põlgab ärra omma Emma Sanna / peawad
Kaarned Jõ äres wälja nokkima / ning nored Kottad sö-
ma.

34. Uole mulle wiendat Rasko?

Siina ei pea mitte ärratapma.

35. Mis se on?

Meie peame Jummalad kartma ning armastama /
et ey meie omma Liggimesse Zhhule ühtegid
Kahjo ehk kurja te / waide meie peame teda
arwitama ning Hääd temmale teggema lei-
ge ihholiklo Hädda sees.

36. Mis peame meie teggema se wi-
ende Rasko järrele?

Meie peame (1.) omma Liggimest armastama
kui issi ennast.

Matt. 23 / 39. Sinna pead armastama omma Liggimeest kui iski ennast.

Luk. 6 / 31. Ninda kui teie tahhate et Rahwas peab teile teggema / ninda samwote tehke teie ka neile.

Meie peame (2.) omma Liggimeessele. Tõuwoes / Waesusses ning mu ihholikko. Häddas Armo näitma / tedda aitma ning eddase saatma.

Salom. San. 24 / 11. Päästa need ärra / kummad tahhetakse tappa / ning ärrataggane / neist kummad tahhetakse surretada.

2. Mos. K. 23 / 4 / 5. Kui sa omma Waenlasse Häerja ehk ärrahelkünüd Gesli wasto tulled / siis pead sinna tedda sed damaid temmale taggase saatma. Kui siis na omma Wihhamihhe Gesli naäd Koorma al maas oletema / siis ärra jätta tedda mitte ninda / waide jätta Sed damaid omma. (Eddd) mahha selle pärrast.

Meie peame (3.) tassased ning heided olles ma.

Kal. 5 / 22. Waimo Suggo on Ura / Rõõm / Rahho / Kannatus / Sobrus / Heldus / Usk / Tassus / Puhtus.

Meie peame (4.) neile kummad meile omemad kurja teinud / hääl Meiel andeks andma / ja meie Waenlassi ka armastama.

Eweesr. 4 / 32. Olge isselestis halledad. Südhamest / ning andge teine teisele andeks / ninda kui ka Jummal teile on andeks annud Kristusse sees.

Matt. 5 / 44 / 45. Armastage omma Waenlassi / Innistage neid kummad teid needwad / tehke hääd neile / kummad teid wihkawad / palloge nende eest / kummad teile Rahjo temgd / ning teid pärrankjusa wad.

wad / et teie omma Issa Papsed ollete / se on Taewas.
 Eest temma lassib omma Pääwa tousta ülle Kur,
 lad ning ülle hääd / ning lassib Wihma saddada Dige
 ning illekohtuste päle.

Mele peame (5.) omma heksima Piggimest
 wennalikul lombel manitsema / ning issi ka sedda
 Süddamelikto Mannitsemist hääl Melel wasto
 wotma.

3. Mos. 19 / 17. Sinna ei pea omma Wenda
 mitte wihkama omma Süddames / waide sinua pead
 omma Piggimest Samuil nuhtlema / et sinna temma
 pärrast ei pea Süüd kandma.

37. Mis on Pat wiende Kästo.

Kui meie omma Jhhule lia Jomisse / Horusse
 ehk lia Julgussega Kahjo teme.

1. Kor 6 / 18. Pöggenege Horn, rest. Keit Pat
 me Janimenne agga teeb / se on wäljas pididi Jhho;
 se Horusse Lööd teeb / se teob Päts, omma ennese Jhho
 wasto.

Str. 3 / 27 / 28. Ke ennast hä Melel Hädda sisse an-
 nab / se lähhab selle sees hukka / ning üks liig julge Jani-
 menne saab kurja Otsa.

(2.) Kui meie omma Piggimeste tappa-
 me: (a.) Süddamega / kui meie tedda surest
 Wihhast wihkame / ning keit suggust kurja teme
 male siwime.

1. Job. 3 / 15. Ke omma Wenda wihhah / se on
 Tapja / ning teie teate et Tapjal ei olle mitte iggawest
 Elu enneses jäwad.

(b) Suga / Kui meie tedda söimame ning
 laldame.

Matt. 5 / 22. Ke omma Wennaga ilma, Nisjasa
 Wihha peab / se on Kohto wäärt. Ke agga omma
 Wenna wasta ütleb / Kaka / se on sure Kohto wäärt; ke
 agga ütleb: sinna Jölle / se on Põrgo, Tulle wäärt.

1. Peetr. 3 / 9. Ärge makske Kurja Kurjaga / ehl Sõi-
 ma tuffed Sõimatustega / waidesse wasto õnnistages ning
 rõõmle / et teie se tarwis kutsotud ollete / et teie Düüsi
 kusti peate pärrima.

(c.) Käga / kui meie temma Jhule Rahjo tee-
 me.

1. Mos. 24 / 19. Ke Sunnimesse, ärratappab se
 peab Surma surema / ning ke omma / Eiggimessele wig-
 ga teeb / sellele peab ninda tehtama / kui temma kimud
 on.

(d.) Kõbedega / kui meie tedda õhwerdame
 ning hirmotame.

1. Mos. 4 / 6 / 7. Siis ütles Sunniaal Kaina waf-
 to; Weis pärrast olled sinna ni wihhane / ning mis pä-
 rast nudub sinna Wägo? Eks ninda olle? kui sa die-
 ei teed / siis wotakse sind wasto. Agga kui sinna wete-
 eite / siis hingab. Wat Ukse ees / ning kippub sinuopale;
 Agga sinna wallitse temma üle.

(3.) Kui meie wihhased, kowwad / riakad
 olleme / ning ei tahha leppida.

Ewoesr. 4 / 26. Wihhastagge ning ärge tehke Wat-
 to. Ärge laske Päwa mahha minna, üle teie Wih-
 ha.

(4.) Kui meie omma Eiggimessest Kurja mõt-
 leme, / rõõmsad olleme temma Rahjo pärrasi /
 ning kui temma Kässi hästi käib / tedda laeta-
 seme.

Salomoni Sanna 24 / 17. Ärra rõõmista ennast
 mitte /

mitte / kui sinno Waenlane langeb / ning sinno Südda är.
 ra olgo mitte rõmus ülle temma Suetusse.

(5.) Kui meie teisi pahhandame.

Matt. 18 / 6 / 17. Ke pahhandab üht neiksinatist
 Wähemist / kummad minno sisse usk wad / sellele olleks par-
 remb / et üks Westi Kiwmi temma Kala pöud / ning
 temma aruappotud saaks Werresse / kus teige süga-
 wamb on. Hädda Ilmale Pahhandusse pärrast Pahhan-
 dus peab kül tullema; Siiski Hädda selle Inimesselle
 kumma läbbi Pahhandus tulleb.

28. Uele mulle kuendat Käsko

Siina ei pea mitte Abbi Ello är.
 rarikkuma.

39. Mis se on?

Meie peame Jummalad kartma ning armas-
 tama / et meie kasinast ning puhtast ellame Kõn-
 dede ning Teude sees / ning igga üks peab omma
 Abbi kasa armastama ning auustama.

40. Mis peame meie kuende Käsko

järrele teggema?

Meie peame (1.) puhtaste / auaste / kauniste
 ning kasinaste / ni hästi Abbi Ellus / kui ilma
 Abbi Ellota ellama.

Ebr. 13 / 4. Abbi Ello peab auaste peetama teilide
 kas / ning Abbi Ello Wode puhtaste.

Luk. 21 / 34. Hoidke ennast / et teie Süddamed ei
 sa koormatud lia. Edwisse ning lia Jomissed ning Wä-
 toltusse Nurrega / ning sesianane. Pääw. häkkiselt teie
 päle tulle.

1. Peetr. 5 / 2. Olge lained ning waltwage; Sest

die Waenlaune se Kurrat kaitse teie ümber kui tõkiva Põh-
 poor / ning otsib kedda temma saaks ärraheelda woiks.

(2.) Abbi Ello Nahwas peab teine teist ar-
 mastama / awwitama / Nahhus ning ühhet Me-
 lel ellama.

1. Mat. 23 / 18. Ning Jummal se Issand ütles:
 Se ep. olle mitte hä / et Inimenne. äkspäue on / mi-
 na tahhan temmale ühhe Abbi. tehha / kumb temma üm-
 ber olgo.

Sir 25 / 1 / 2. Kolum kannist Asja on / kummad
 Jummal ning Inimeste Melepärrast on; Kui Wen-
 naksed ühhe meelised ommad ning Maabrid ennast ar-
 mastamad / ning Mees ja Naine hästi. ühte sünnivad.

42. Mis on par kuende Käsko
 wasto?

(1.) Keif häwitummad Mõtted / Kõinend
 Teud ning Kõmbed /

Mat. 5 / 28. Minna ütlen teile; Ke ühhe Naise päle
 watab kedda himmistada / se on jo Abbi Ello temmaga
 rikand õikoras Süddawes.

1. Kor. 6 / 29. Eks teie tea / et üllekohtused et
 sa mitte Jummal Rikkust pärrima? - üрге effige mit-
 te / ei Hõra, piddajad / eiga wõra Jummal Teenrid
 eiga Abbi Ello Rikjad / eiga sallaja roppad / eiga Pois-
 te, piddajad / eiga Wargad / eiga Ahmed / eiga Jõdikud
 eiga Teotajad / eiga Kõõwliid ei sa mitte Jummal Rik-
 kust pärrima.

(2.) Keif mis häwrito. Ello pole sadab
 kui on liig Eõmine ning liig Jõmine / häw-
 witummad Nided / Tantsimine / wallato Män-
 ginne / tuhja Kõõdmine / ning nisuggused As-
 gad ennamb.

42. Uste mulle seitsemet Rasko.

Sinna ei pea mitte warrastama.

43. Mis se on?

Meie peame Suunatad, Kartma, ning armastama / et meie omma Eiggimesse Rahha ehk Wilja ei wotta / ehk Parwata Rauba ehk pettise Ewaga ennese pole ei Lisso / waide meie peame temma Wilja ning Pätwitust arwitama, Paswatada ning hoida.

45. Mis peame meie teggema seitse me Rasko järrele?

Meie peame (1.) Sigust, Ostimisses nind Mismisses teggema ning ussima. 1. Tess. 4 / 6. Üffigi ei pealiga teggema ning omma Wenda petma Rauplemisses.

Meie peame (2.) hääd Raupa õige Sinna eest meie Eiggimessele wäma.

Meie peame (3.) se sees / me meile on lastud ning ussotud / ussinad ning truid ollema.

Luk. 16 / 10 / 31. Ke teige wähhemas tru on / se on suremas; tru; ning ke teige wähhemas üllekohtune on / se on ka suremas üllekohtune. Kui teie nüüd üllekohtusse Nammona sees truid ei olle; Kes tabbas Tõtte teie Kätte astuda?

1. Kor. 4 / 21. Wajawiddaigst otsitakse et temma peah tru leitama.

Meie peame (4.) hä Melel sellele / tel tarwis wi / laenama / ja sedda laenatud hä Melel jälle Kätte andma.

Luk. 6 / 35. Almastage omma Waenlasti / tehke hääd

Hääd ning laenage / et teie middakid se wašto ei loda /
 fies peab teie Wälf suur ollema / ning teie peate se Kei-
 ge kõrgema Lapsed ollema; Sest temma on helde ilma-
 kannolikkude ning Kurjade wašto.

Law. L. R. 37 / 11. Se Jummalala kartmatta lae-
 nab ning ei maks mitte / agga se Dige on armolinne ning
 helde.

Meie peame (5.) omma Eiggimeselle sedda /
 mis temmalt on ärrakaddund / jälle aitma. Käte
 fata / palju ennaminne / kui meie sedda olleme leid-
 nud / jälle andma.

2. Mos. R. 22 / 1 / 2 / 3. Ke ühhe Hãria ellil Lam-
 ba warrastab / ning tappab sedda / ehk muud sedda äs-
 ra / se peab wiis Hãrga ühhe Hãria eest jälle andma /
 ning nelli Lammast ühhe Lamba eest. Kui Warras
 leietakse kuhhoyi sisse murdwa / ning lualse et temma
 surred / siis ep pea temma Werd mitte noutama. Agga
 kui Pääm temma ülle on tounnud / siis peab temma
 Werd noutama. Warras peab jälle andma. Kui tem-
 mal ep olle / siis peab sedda temma Wargusse pärrast
 ärramadama.

Meie peame (6.) ni palju / kui meie woime Kei-
 ge Hädda ning Kahjo meie Eiggimesse päält ärra-
 põorma.

Meie peame (7.) nattoleffega rahhul ning hel-
 ded ollema / ning mitte tühja Kullo teggema.

Ebr. 13 / 5. Ello olgo Ahnuffeta / ning olge rahhul
 sega / mis teie Kõäs ou. Sest temma on ütelnud:
 Minna ei tahha find mahhajätta eiga ärraannustada.

8. Meie peame Üllekohtoga Loppandud
 Warra hääl Melel jälle andma / ehk maksma.

Luk. 12 / 8. Salkens seisis ning ütlis se Jfanda
 wašto:

Issanda Jēssuse Kristusse läbbi / et nemmad Rahhoga
Ehōd tewad / ning uende omma Leiba söwad.

(4.) Käte usjuto Usja hukka saatminne.

(5.) Wollaks wotma ning mitte maksma.

(6.) Kahtesuggust Wagi / Margapuud ning
Moto piddama.

5. Moj. R. 25 / 13 / 14 / 15. Sinnul ei pea mitte
kahtesuggust Wagi sinno Paunas ollema / üks suur ning
üks weikine / ning sinno Wajas ei pea mitte kahtesuggust
Wakka ollema / üks suur ning üks weikine. Sinna
pead ühhe täie ning öige Wagi ning ühhe täie ning
öige Wakka piddama / et sinno Jaga pitk olgo se Wa
sees / kumma kalle se Issand sinno Jummal tahhab an
da. Sest keik / kummad sedda tewad / keik kummad
Kurja tewad / ommad Jummalal sinno Issandal üks hir
mus Usi.

(7.) Warrastud Barra ärra peitma / ehk
leietud Usja keelma.

(8e) Euhja Kõndimine / Laiskus ning Wo
sapillamine.

Uele wulle kahhesamat

Käsko?

Sinna ei pea mitte üllekohto
tunnistama omma Liggimesse waf
to.

47. Mis se on?

Meie peame Jummalad kartma ning armas
rama / et meie omma Liggimesse pälelaw
walast ei waltetelle / tedda ärra ei petta / Keelt
temma

temma päle ei peksa / ehl kurja kõnnet ei tõsta ;
 waide meie peame temma eest kostma / keil hääd
 temmast kõnnelema / ning keil Asjad hääks lään
 ma.

48. Mis peame meie teggema se kahhet
 sama Kasso järrele ?

Meie peame (1.) keikide omma Sannade /
 Kõnne ning Teode sees Tõd räkima / ning õigust
 teggema.

Law. E. R 15 / 1 / 2 / 3. Üffand kes saab ellama
 sinno Majas ? Ning kes saab jama sinno pühha Mä
 päle ? Ke ilma laitmatta käib / ning õigust teeb / ning
 rägib Tõd Süddamest ; Ke ühhegi päle Keelt ei peksa
 ning ei te omma Liggimessele mitte Kurja / ning ei teota
 mitte omma Liggimest.

Meie ei pea (2.) sedda / me meile sallaja on
 üffotud ning ütteldud / wälja loobisema.

Salomoni Sanna R. 9 / 10 / Sada otsa omma
 Asja omma Liggimessega ning ärra tõsta mitte üles ühhe
 teise sallaja Asja / et se / ke sedda tuleb / kurja sinust
 ei kõnnele / ning se kurri Kõnne sinno päle ei tulle. üks
 Sanna rägitud ommal Ajal / on kui tuldsed Dunnad Hob.
 De Waagnade sees.

Meie peame (3.) omma Liggimesse tutiva
 Waggusse ning Auo eest / Kelepeksjade wasto
 kostma.

Salomoni Sanna R. 31 / 8 / 9. Te lasti omma
 Su nende Keletummatta eest / ning nende keikide Asjade
 eest / kummil Ots Ligi on. Te lasti omma Su / ning
 moista Rohhut diele / ning alta sedda Häddalift ning
 Waest.

Meie

Meie peame (4.) ommast Eiggimessest / ni
 paljo kui Ammeti ning Süddame. Sunnistust
 se polest eal woib sündida / keik hääd räkima /
 temma Eödd Armo järrele arwama / ning tem
 ma Wigga ning Hefituffed Einnikatma.

Matt. 7 / 1. Äggesundige mitte / et teid teid ei sunnita.

49. Mis on pat kahheksama Basso
 wasto?

Keik suggune Walskus ning Walle.

Eweest. 4 / 25. Jätke mahha Wasset / ning räkige
 Eöt igga üks omma Eiggimessega; Sest meie ollene
 teine teise Euliigmiffed.

Arwand. N. 21 / 8. Keikide Wallelikkude Ossa pe
 ab ollena se Hana sees / kumb Tulle ning Wäänoliga põ
 leb / kumb on se teine Surm

(2.) Walski Sunnistust omma Eiggimesse
 wasto / ni häästi Kohtus / kui muidd andma.

Salomoni Sanna N. 19 / 9. üks walsk Sunnis
 tuffe Mees ei jä mitte nublematta / ning ke julgesti Wals
 let rägib / se lähhäb hukka.

(3.) Eiggimesse päle tagga perri Keelt kande
 ma / keik temma Teggo teisiti pöörema / igga ühhe
 jures kurjad Mötted temma päle saatma / kurja
 Kõnnede wasto temma eest mitte kostma / waide
 ennast sest rõmustama.

3. Mos. 19 / 16. Sinna ei pea mitte Keelkandjaks
 kaima omma Rahwa säas; sinna ei pea mitte omma
 Eiggimesse Werre wasta seisma / sest minna ollense Is
 sand.

(4.) Eiggimesse sallaja Usja temma Kab
 juse ülle räkima / räädmatta ning sallaja Us
 jad

Usjad temmast wälja lobbisema / otsego olleks
se tössi.

(5.) Kurja Könned töstma / ning Rahwast
ihte saatma.

(6.) Muid ärra põlgma / et sedda Põlgjad
ennast peab targaks ning waaks peetama.

2. Kor. 10 / 12. Meie ei tohhi ennast mitte nende
fella arwaa / egga luggeda / kummad ennast isfi kiltwad ;
Ugga / et nemmad eunast isfi enneses mõdtwad / ning
arwawad eunast isfi ennese wasto / ei moista nemmad
middakid.

50. Utle mulle ühheksama
Bäffo ?

Sinna ei pea mitte himmustama
omma Liggimesse Kodda.

51. Mis se on ?

Meie peame Jummalad kartma ning armast
tama / et meie Kawwalussega omma Liggimesse
Pärrandust eht Kodda enneselle ei püa / eiga Si
gusse Nimmel ennese pole kisso / waide meie peame
tedda aitma / et temma sedda isfi enneselle woib
piddada.

52. Mis meie ühheksama Bäffo mõda
peame teggema ?

Meie peame (1.) Süddamest / puhtad ning
teigest kurja Himmust wabhad ollema.

Mat. 5 / 8. Dufad ommad need / kummad Südda
mest puhtad ommad ; sest nemmad peawad Jummalad
wägema.

Rom. 8 / 13. Kui teie Lihha möda ellate / sur-
re teie / agga kui teie Waimo läbbi Lihha Teggo sur-
retade / ellate teie.

Meie peame (2.) omma Süddame Rõmo
Jummalas ning Häteggemisses utschima.

Law. 8. R. 37 / 4. Rõmusta Jssandas temma au-
nab sulle / mis sinno Südda himmustab.

Meie peame (3.) keikide kurja Himmode
ning Mõttede wasto korwaste pannema.

Kal. 5 / 24. Kummad Kristusse pärralt ommad /
need powad omma Lihha Risti / Himmo ning Tahtuis-
tega.

Meie peame (4.) iggapäwasse Pattust pöör-
misse läbbi / nende Undeks andmist Jummalalt
palluma.

Law. 8. R. 19 / 13. Kes wõib tãda kui saggedast
temma ek sib ? E mind puhtaks (1. Jummal !) ka neik
tãadmatta Efitusfist.

Meie peame (5.) ennast isfi ärrasalgama.

Luk. 9 / 23. ütleb Kristus keikide wasto : Ke min-
no järrele tahhãb kãia / se sallogo isfi ennast ärra /
ning wotko omma Risti iggapãaw ennes päle / uing kã-
go minno järrel.

Meie peame (6.) sedda Ilma ärrapõlgma /
ning iggawest Ello iggatsema.

1 Joh. 2. 15 / 16 / 17. Ärge armastage mitte sedda
Ilma / eiga sedda mis Ilmas on. Kui kegi Ilma armas-
tab / selle sees ep olle mitte Jssa Arm ; Gest / keik / mis
Ilmas on / Lihhe Himmo / ning Silma Himmo / ning
kõrk Ello / ei olle mitte Jssast / waide se on Ilmasi /
ning Ilm lähhãb hukka omma Himdeoga : Agga ke Jum-
mala Tahtmist teeb / jããb iggawest.

17. Mis on Pat ühheksama Rääso
wasto?

(1.) Keit kurri Süddame Himmo.

Mark. 7 / 21 / 22 / 23. Seest piddi Junimeste Süddamest tullewad wälja kurjad Wötted / Abbi. Ellorikmlane Horus / Tapminne / Wargus / Ahnus / Kurjus / Kawwalus / Wordohimmo / Piltja, Silm / Summale Teotus / Rörkus / Jollaminne. Keit needfinaased kurjad Tülk tid tullewad seest piddi wälja / ning tewad Junimeste rojaseks.

(2.) Kaddeus / kui meie Eiggimesse Rääst hästi käib / ning kui meie temmale fedda ei künni.

Salomoni Sanna N. 21 / 10. Jummalakartmatta hing himmustab kurja / ning temma lähhemis ei ollu emma Silmas armas.

(3.) Eihhalit Julgus / kui Innimenne ennast issti ei hoiä / kurja Himmo ning Wötte wasto ei seisa / waide neid armastab / omma Eihhaellitab / ning ei hoiä ennast mitte iggal Njal ning igga Paigas Patto teggemast.

Jak. 1 / 5 / 13. Jaga üks saab Pinfatub / kui tedda omma eanese Himmust aetaks ning hukutaks; Wärast kui Himmo on sanud / siis sünnib temmast Pat / ogga Pattust kui temma on täidetud / sünnib temmast Surm.

(4.) Kui Innimestel härwito Kujust / Laulust ning Rönneist hä Weel on.

Eweest. 4 / 29 / 30. Ei ülfigi Rõlbmatta Rönne talgo
E 2 teis

teie Sunst wälja / waide me hä on Parranduffels / kui seb-
da tarwis on / et se Armo toob neile kummad sedda
kuulwad. Ring ärge kurrastage mitte Pühha Waimo /
kummaga teie ollete kui Pitsadiga kinnitub / ärralunnas-
tamisse Pääwani.

(5.) Kui Znimenne hääl Melel ei tahha
Surmast kuulda / ehk se päle möttelda.

54. Üle mulle künnet Käsko?

Sinna ei pea mitte hirmusta-
ma omma Eiggimesse Naist / Sul-
last / ümardajad / Weist / ellik teie
me temma pärrast on.

55. Mis se on?

Meie peame Jummalad kartma ning armasta-
ma / et meie omma Eiggimesse Naist / Perret ehk
Weist ärra ei aawatelle / egga wäggise wotta / egga
enneselle hauguta / waide meie peame neid manits-
sema / et nemmad Paigale jäwad ning tewad /
me nende Kohhus on.

56. Mis meie künnet Käsko möda
peame teggema?

Meil peab üks loggona pühhas / pühha ning
wagga Ello ollema / ninda kui Znimesel oli-
enne ko temma Datto sisse lanas.

Mat 5 / 48. Teie peate täielikkud ollema / ninda
kui teie Issa Saewas täelik on.

57. Mis on Pat künne Käsko
wasto?

Se kurri Päris / Himmo / kumma sees keit
 Juminessed omni d' sundinud.

Rom. 7 / 7. Minna ei tundnud Himmo / kui Sa-
 dus ep olles ittelnud : sinna ei pea mitte himm stama.

58. Kas keit Juminessed peawad
 neid Käske piddama?

Ja. Siin ei olle ükski neist wabba / olgo te
 tahhab.

59. Mis peab neid ajama neidsin-
 naksid Käske piddama?

(1.) Jummalal lange übr ärdaminne / kum-
 ma temma neile kuletob / kummad temma Käske
 möda ei tahha tehha.

(2.) Se Tootus kumma temma neile an-
 nab / kummad temma Sanna kuulwad / ning tem-
 ma Käske piddawad.

60. Kus need Pärs Tükki meile om-
 mad täda annetud?

Kümne Käske Lõppetusse Sannades

Ute mulle need Lõpperusse
 Sannad?

Minna se Issand / sinna Jum-
 mal / ollen üt's wäggen wiyhane
 Jummal / te nende päle / kummad
 mind wihtawad / Wannamade
 Patto nuhtleb Laste pääl kol-

manda ning nelljanda Pölsve sisse/
 agga netle/ kummad mind armasta-
 wad ning minno Käsko / peawad /
 teen minna hääd tuhhande Pölsve.

62. Missen?

Jummal ähwärdab nuhhelda keiki / kummad
 nende sinnaste Kässude ülle astwad; Sepärrast
 peame meie temma Wihha kartma / ning ei pea
 mitte nufugguste Kässude wasto teggema. Agga
 temma tootab Urmo ning keik hääd keigtle / kum-
 mad neid Käsko piddawad. Sepärrast peame
 meie ka tedda armastama / temma päle lootma /
 ning hääl Melel temma Käsko möda tegge-
 ma.

63. Kas Jummal sedda teeb / me
 temma süin ähwärdab?

Ja. Temma ei ähwärda ükspäine / walde las-
 seb ka sedda Nuhtlust töest nende päle tulla / kum-
 mad tedda wihkawad.

Lam. 2. 20 / 21 / 22. Sinna teeb Kurja (ütles
 Jummal) ning minna ollen waid; siis wötled sinna mind
 sinosaarnatsels ollewa; agga minna tahhan sind nuh-
 helda / uing tahhan sedda sinno Silmi ette sada.

64. Bes need ommad / kummad
 Jummalad wihkawad?

Keik need / kummad ilma Parrandusseta järgest
Pattus ellawad.

65. Kas Jummal sedda peab / me
temma tootab?

Za wist. Sest Jummal ei olle mitte Innimene /
et temma peaks waltetama / eiga Innimesse Laps
et temma middakid peaks kahetsema. Kas tem-
ma peaks middakid ütlesma ning ei peaks sedda
teggema / peaks temma middakid räkima / ning
ei peaks sedda piddama? 4. Moos. 23 / 19.

66. Agga Kas Innimenne pärrast Lang-
mist Patto sisse neid Jummal Käske
täieste woib piddada?

Ei woi mitte. Täieste ei sa temmalt neid mit-
te peetud.

Rom. 7 / 18 / 19. Minna tean / et minno sees (se
on / minno lihhas) ei olla hääd. Sest / Tah-
mist on mul küll / agga sedda Hääd tebha / ei leta minna
mitte. Sest sedda Hääd / me minna tahhan ep te mi-
na mitte / agga sedda Kurja / mis minna ei tahha / jed-
da tecu minna.

1. Ruuninga R. 8 / 46. Nhtegid Jummes ei olle /
te Patto ei te.

Law. P. 143 / 2. Issand ärra minne Kohtusse
omma Sulassega. Sest sinno ees ep olle ühigi ellaw
õige.

67. Mis pärrast ei woi meie Jum-
mala Käske täieste piddada?

Meie Lihha Nõdrusse pärrast. Sest meie ol-
leme Patto läbbi ninda ärrarikkotud et meie om-
ma

ommaft Wääst waimolikko Nsjade sees midda-
 tid ei suda tehha.

Ebr. 12 / 1. Wangem mahha teik Koormad / ning
 meie ümberseiswa Patto.

68. Mis pärrast ommaad need Käsi

sud Innimessele annetud?

(1.) Et Innimenne Jummalä Tahtmist
 ning Meelt peab tundma / ning mis temma sedda
 möda peab teggema ning teggematta jätma.

5. Mos. R. 12 / 32. Keik / mis minna teile käsia /
 sedda peate teie piddama / et teie sedda möda tete. Teie ei
 pea middalid sinna jure pannema / eiga sest ärrawotma.

(2.) Et Innimenne omma Patto ning ärs-
 rarikmist peab tundma / allandikkus sama / ning
 Kristusse pole ennast pöörema.

Rom. 7 / 7. Patto ei tunnud minna mitte / muido kui
 Säduffe läbbi. Sest minna ei tunnud Himmo kui ep
 oheks Säduus ütteleud: Sinna ei pea mitte himmustama.

Kal. 3 / 24. Säduus on meie Kariistaja olud Kris-
 tusse jure / et meie Usso läbbi õigeks piddime sama.

69. Eks Innimenne pärrast Langmist

Patto sisse lähtegid neid Käsko

ei woi piddada?

Wäljaspidi Sanna kuulda ning ausaste ellas-
 da / woiwad teik Innimessele nindagi; agga
 need usklikud woiwad läbbi Pühha Waimo
 Abbi / Pühhitsussega eddasse minna Jummalä
 Kartusses.

2. Kor. 7 / 1. Et meil nüüd nisugused Tootused
 ommaad / siis tehkem emast teigest Lihha ning Waimo
 Rojast

Rojasi puhtaks / ning lakkid eddesi Pühitsusega Jumal
mala kartusses.

70. Ussud sinna üht Jummalad ollewa?
Kelle Sanna sinna pead
Puhlma?

Ja. Üks Jummal on.

Ebr. 11 / 6. Ke Jummal jure tabhab tulla / se pe,
ab usma tedda ollewa / aing et temma ueile / kummad
tedda ofimad / Maksja on.

71. Kas on weel ennamb / Eo üks
Jummal?

Ei olle mitte. Üks ainus Jummal on.

1. Mos. 4. 6 / 4. Kule Israel / se Issand / meie
Jummal / ou üks ainus Issand.

72. Kuida ennast sesimanne ainus Jum-
mal on täda annud?

Kolmes Personis, Ninda et temma on Issa /
Doeg ning Pühha Waim.

1. Joh. 1 / 7. Kolm on / kummad tunnistawad Tae-
was / Issa / Sanna / ning Pühha Waim / ning need Kolm
ommad üks.

Matt. 28 / 19. Minge ning tehke Jüngriks keif Pag-
ganad / ning ristige nennnad se Issa / ning se Poja / ning
se Pühha Waimo Riimel

73. Kuida Jummal se Issa ennast on täda
annud / ehk mis Jummal Issa
meile on teinud?

Temma on (1.) Saewa ning Ma / ning keif mis
saäl sees on / Ionud.

1. Mos. 1. 1 / 1. Algmisses loi Jummal Saewa ning
Ma.

Ebr. 11 / 3. Ussu läbbi moistame meie / et Jlm läbbi
Jummal

Jummal. Sanna on walmistud / et se me nähbalse / on
sest saand / meei nähta.

Temma on (2.) meile omma Poja annud.

1. Joh. 4/9. Ses on Jummal Arm näidetud meie
wasto / et Jummal omma Pino sündinud Poja on läk-
kitanud Ilma fisse et meie temma läbbi piddime ellama.

74. Kas Jummal ka Inimese
se on lonud ?

Ja / kuis siis ?

1. Mos. R. 1/ 26. Ning Jummal ütles : Teh-
kem Inimesi meie omma Pallet / meie omma Saarnust
möda et nemmad wallitsewad Kallade üle Merres / ning
Linnode üle Taewa al / ja Weiste üle ning leige Ma
üle / ning leikide Wadde üle / kumwad Ma pääl pug-
gewad. Ning Jummal loi sedda Inimesest omma Pageks
Jummal Palgeks neid loi temma tedda ning temma loi
ühhe Iffase ning ühhe Eumase.

75. Kus õppetakse sedda Laste
Oppetusses ?

Kisti Uffo esimeses Tultis / kumb Lomissest
täigib.

76. Ule malle esimesest Uffo-Tultis ?

Minna ussun Jummal se Iffa /
leige wäggewa Taewa uing Ma Lo-
ja Iffse.

77. Mis se on ?

Minna ussun / et Jummal mind / ning leik
Lomad lonud / minnute Iffo ning Hinge /
Silmad / Kõrwad ning leik Lulilmissed /
Moisa

Moistusse ning keige Mele on annud ning weel
 üllespeab / ning pälegi Rided / Kingad / Sõ
 misse ning Zomisse / Koja ning Maja / Nalfe
 ning Lapse / Põllo / Weiksed ning keit Wilja /
 keit Jhho ning Hinge Farwidusse ning Soltus
 sega rohkest ning igga pääw annab / keige Häd
 da ning Kurja eest hõlab ning kaitseb / ning
 se keit issalikust jummalikust Armust Hel
 duffest / ilma minno ärrateenimisseta ning Tõta
 Selle eest on minno Kohus tedda lita / tanna
 da / tenida ning luulda. Se on tõest tõest.

78. Mistunnistad sinna sin Jummalast
 sest Issast?

Minna tunnistan et temma Saewa ning Ma
 ning keit / me nende sees on / on lonud.

79. Mist on Jummal keit lonud.

Dise et middagist

Ebr. 11 / 3. Usso läbbi moistame meie et Jhm läbbi
 Jummal Sanna on walmistud / et se me nähkaks on
 sest saand me ei nähta.

80. Mis läbbi on Jummal keit
 lonud?

Uspäine omma keigewäggeramma Sanna
 ehk Utlemisse läbbi

1. Mos. R. 1 / 3. Jummal ütles: Sego Walgus
 ning Walgus sai.

1. Mis tarwis on Jummal keit
 lonud?

Ei mitte/otsego olleks temmal middalid waja/
walde et temma Heldus / Farlus ning Waggi
peab tutwaks ning Englidest ning Innimestest
Eidelud sama.

Apostlide E. R. 17 / 25. Jummalad ei orjata mitte
Innimeste Käsiss/otsego olleks temmal middalid waja.
Temma annab issi igga ühhele Eto ning Hinge teiges
Paigas.

Law. E. 119 / 64. Issand / Ma on täis sinno Hel-
dusfest; Dyyeta mille sinno Rohhud.

Law: E. 104 / 24. Issand / Luis sinno Teud ni sured
ommad / (Luis teid ni) paljo on Sinna olled keik tar-
gaste tehud / ning Ma ou sinno Heldusfest täis.

82. Kas Jummal need ka Englid
ka on Ionud?

Ja.

83. Mis ommad Englid?

Nemmad ommad moistlikud Waimud /
ning näggehatta Lomad / Jummalast lodud /
temma Kitusseks / ning Innimeste Tenistusseks.

84. Mitmesuggused ommad need
Englid?

Kahhesuggused / hääd ning kurjad Englid?

85. Kummad ommad need hääd
Englid?

Need kummad se lodud Hä ning Ganna Kuul-
misse sisse Jummalala wasto ommad kindlad järud/
niug müud Hä sees ommad kinnitud / Jummalad
kutwad ning Innimeste teniwad.

Law. L. 103 / 20. Riitke Jssandad / teie temma
Englid / teie lauged Soamihhed / kummad temma Rasko
temad.

Ebr. 1 / 14. Els nemmad mitte teit olle teniwa
Waimud wäljalakkitud Tennistussels nende pärrast /
kummad Jnnistust peawad pärrima.

86. Kuida teniwad need pühhad Englid meid Innimesi?

Nemmad kaitsewad meid Kurrati / ning teit
meie Waenlaste wasto / ning kandwad meie Hin-
ge / pärrast Surma / Taetwasse.

Law. L. 34 / 8. Jssanda Engel teeb omma Perä
nende ümber / kummad tedda kartiwad / ning aitab neid.

Law. L. 91 / 11 / 12. Temma on ommad Englid
sinno pärrast kaskud / et nemmad find hoidwad sinno
Teede pääl / et nemmad find Rätte pääl kandwad / ning
sinna omma Jalla Riitwe wasto ei touka.

Luk. 16 / 22. Uuga se sündis et se Waene surri / ning
Englid kandsid temma Abrahami Ruppe.

87. Kuida meie ennast pühha Englide wasto peame piddama?

Meie ei pea neile mitte Jummala Nus tegge-
ma / waide Jummalad nende Kaitsmisse eest tän-
nama / ning tedda weel eddespidi sepärrast pal-
luma; Meie ei pea ka neid omma Pattudega
kurwastama / egga ärra ajama / paljo ennamb
õige Pattust. Põrrmissega neid rõõmsaks tegge-
ma / ning himmustama nende Seltst sa.

Urwand. N. 19 / 10. Miina langsin mahha se
Engli Jalgade ette / tedda palluma / ning temma ätleo
minus

minno wasto: Kaitso! Ärra te! Minna ollen siano /
ning sinno Wenhade / ning nende Kasullane / kummil JE.
fusse Ewaniistus on / karda Jummalad.

Euk. 15 / 10. Minna ütlen teile: Et Rõõm on Taewas
Jummalal Englide ees ühhe Pattust pöörwa Pattuse pär-
rast.

Matt. 22 / 30. Ülestoumisses ei kossi nemmad mit-
te / egga lasse ennast kossida / waide nemmad ommad kull
Jummalal Englid Taewas.

Ebr. 12 / 22. Teie ollete tulnud Sioni Mä ning el-
lawal Jummalal Sinna jure / Taewase Jerusalemma ning
mitme tuhhaude Engli Hulka.

88. Kummad ommad need turjad Englid?

Need / kummad ommad Jummalast ärralan-
genud / teotawad Jummalad ning otswad Janti
mestelle Rahjo tehha.

Joh. 8 / 44. Kurrat on Innimesse Tapja Algmisset /
ning ep olle mitte seisma jänud Ede fisse. Sest Eossi ep
olle mitte temma sees.

89. Kuida peame meie ennast piddama turjal Englide wasto?

Meie ei pea nende / kui Jummalal ning meie
Waelnaste Melepärrast middakid teggema / waide
Uffus nende wasto pannema.

1. Petr. 5 / 8 / 9. Olge kained ja watwage / sest teie
Waelnane Kurrat kääb ümber / kui rõkwa Eõtkoer / ning
otfib / kedda temma woiks ärraaelda. Sesamma wasto
seiske kindlaste Uffus.

90. Mis tunnistad / sinna weel Uffo esimesse Tükki?

Minna

Minna tunnistan / et Jummal ta mind on lo-
nud / et temma mind weel nüüdkiid hotab ning ül-
lespeab / ning teige Hädda ning Kurja eest kaitse-
feb.

91. Kas sinna nisuggusse sure
Auo wäart olled ?

Ei mitte. Temma teeb sedda keik selgest issa-
likko / iummalikkust Armust / ilma minno Eöta
ning Auota.

1. Mos. R 32 / 10. Issand minna ollen wägga alu-
selge Armo ning teige Eöe wasto / me sinna omma Sul-
laselle olled tehnud.

92. Mis on sinno Kohhus temmale
se eest jälle tehha ?

Se eest on minno Kohhus tedda tännada / Us-
ta / tenida ning kuulda.

Jer. 5 / 24. Kartgem Issandad omma Jummalad /
te meile warra ning hilja Wibma digel Alal annab / säetud
keikamisse Mega hoiab temma meile.

Apostlide E. R. 14 / 15 / 16 / 17. Meie kulotame teite /
et teie ennast peate pöörma neistsinnatlist tühjast (Juma-
malast) se ellawa Jummal pole / te teinud on Laewa /
ning Ra / ning Merre / ning keik / mis nende sees on / te
wannal Pöswel on lastnud keik Pagganad läia nende om-
ma Leid / ning fiiskid ei olle temma ennast iski mitte il-
ma tunnistamatta jätnud ; on meile paljo Hääd teinud /
Laewast Wibma ning wiljalikko Mega annud / ning meie
ning meie Süddamed tälnud Noa ning Noomoga.

93. Sinna ütled et Jummal on Inimess
lonud / agga näüd nääd sa need Inimessed
ni

ni kurrjad ollewa; Kas Jummal Jssand sed
da esimeste Innimeste ka ni kur-
jast on lonud?

Ei mitte.

94. Kuida Jummal se Innimesse
on lonud?

Jummal loi Innimeste omnia Palgeks, Jum-
mala Palgeks loi temma tedda. 1. Mos. 1/ 27.

95. Mis on Jummalala Palge?

Uks, ka lodud Saarnus Innimesse Jummalala-
ga / täiehkto Sarkusses / pühha Olemisses ning
Digusses; Eht otse njinda / kui Jummal on Püh-
ha / Sark / Heide / Dige / njinda oli se esimeste
ne Innimenne ka.

Sark. R. 2 / 23. Jummal on Innimeste lonud ig-
gawesse Etsa tarwis / ning on tedda teinud ühheks Pal-
leks et temma pididi ollema temma saarnane.

Eweest. 4 / 24. Wotte ennes päle ne Innimesse / ka
Jummalala järrele lodud on / tõhisse Digusse ning Pühhe-
susses

96. Kas Jummalala Palge weel meie jured
on? Eht kas meie weel ni pühhad eht
pattuta olleme / kui Jummal meid
on lonud?

Ei mitte. Meie olleme / parrako Jummal /
ärrakaotanud / olleme ommast Soust Jummal
wosto / ning et olle mitte ennamb temma saarnased
Meie Süddame Weel ning mötte on Lapsesit koi
ikka kurri. 1. Mos. 6 / 5.

Eweest. 2 / 2. Meie olleme ommast Soust Wihha gar-
sed.

97. Me läbbi olleme meie se ärrä
kaotanud?

Läbbi Kurrati Vettusse ning meie Effimeste
Wannamade Langnusse Patto sisse.

Earl R. 2/25. Läbbi Kurrati Kaddeusse on Surm Il-
ma tulaud.

98. Kas sinna mulle woid ättelda / Euida
Kurrat. J unimest on ärräpetnud / ning Eui-
da J unimenne Patto sisse on
Langnud?

Kui Jummal J unimest sat lonud / sis pänni
temma tedda Paradiisi ehk kauni Nija sisse andis
temmale Lubba keigisi Puust süa; agga ühhest
kelis temma tedda son ast - ning üles: Gest
ei pea sinna mitte söma; kummal Päwal sinna
fest sööd / pead sinna Surma surema. Kurrat
tulli Mao Koibel Ewa jure / pöris Jummal
Sanna ümber / teggi temma julgeks / et temma
sepärräst ei piddanud surema / kulotas temmale
sedda suurt Kaswe / me temma fest Sömissest pid-
di sama / ning satis temma ninda Jummal Käs-
to ärräpölgama / ning Kurrati Tahmist teggema.
Et nüüd J unimenne ennamb Kurrati kui Jum-
mala Sanna kulis ning uskus / sis ei woinud ning
ei tahtnud se Pühha Jummal ni rojaste Pattus-
tega ümberkäia. Se päle sai se J unimenne kog-
goneste ümberpöördud / jummalikko Nijade sees
Jummalaks / umbuslikkuls / ei usnud Jummalad
ühter

ühtegid/ waide tänis-ennast temmast Peggona arca/
 omma ennese ning mu Lomade Armo pole.

99. Süis ei woinud jo se Innimenne sel
 Wist mitte õnsaks sada?

Ei woinud mitte. Waide ninda kui Jummet
 tedda se Paradisi Njast wälja ajas/ ninda piddi
 temma ta iggawessels Njaks Ennewast ollema ar-
 ralükkatud/ Põrgo sisse heidetud ning iggawessels
 Nuhtlussels ärasunnitud.

Rom. 3 / 23. Siin ep ote ühtegid Wahhet; sest keik
 omnad Patto teiaud/ ning neil pudub Jummalala Riit.

100. Eks süis Jummal olle ühtegid Noud
 leidnud sedda waest Pato sisse lange-
 nud Innimest jälle arwoitada?

Ja. Kui Englid ning Innimested ühtegid Noud
 ei täadnud / süis on Jummal selgest Armuist ühhe
 Nõu leidnud.

101. Mis suggune Nõu on se süis?

Et Jummalala Voeg Innimeste Põjaks piddi
 sama ning Innimeste Assemel Jummalala Gan-
 na täieste teggema / Patto Nuhtlust kumma In-
 nimenne olli teminud/ ennese päle wõtma / ning
 keiksuggust Teotamist / Hädda ning Wallo/ ning
 wimati sedda Surma kannatama / ning ninda Jum-
 mala Digusselle küäl teggema.

1. Mos. 22. 3 / 15. Minna tahhan Waino tõsta sinna
 wahhele/ ning se Waise wahhele/ ning sinna ja temma

Seemne wabhelt. Sesamma peab siuno Pã russuks latti
rõhhuma / ning siuna saad temma Kando rõhhuma.

2 Kor. 9/21. Jummal on sedda/te ühhegist Wattust
ei tãaduud / meie eest Wattuks tehud / et meie pidime
Jummala Digussuks temma sees sama.

102. Kas sehmane Tõu on wasto
woetud?

Ja. Jummal ei olle omma Hojale mitte Ar-
mo annud/waide on tedda meie teikide eest ärraan-
nud / ning on se Nuhklusse temma päle pannud/et meil
pidi Rahho ollema / ning temma Reidade läbbi
olleme meie terweks tehtud. Rom. 8 / 32. Esa.
53 / 5.

103. Mis on Jummal Poja
Nimmi?

Jesus Kristus.

104. Kust temmast rãgitakse?

Kisti Uffo teise Sükkis / kumb on sest Lunnas-
tamissest.

105. Uele mulle Kisti Uffo teise
Tãkti?

Minna ussun Jesusse Kristusse
temma aino Poja meie Issanda sisse 3
te on sadud Põhast Waimust / Il-
male tulnud Mariast puhtast Neit-
sist / kannatanud Pontsiusse Pilatus-
se al / Kisti päle podud / arrãsurmud /

mahamattetud / alla lähnud Pörago
 Handa / kolmandal Päwal Surauß
 jälle üllestousnuid / ülleslähnud Tæ-
 wa / istub Jummal se Keige wägge-
 wa Issa Parramal Kääl / säält tul-
 seb temma jälle sundima Ellawid ning
 Surnuid.

106. Mis se on?

Minna ussun et JEsus Kristus tõssine Jummal
 fest Issast iggawest sundinud / ning ka tõssine Jnni-
 menne Neitsist Mariast Jlmale tulnud / minno
 Issand on / se mind ärrakaddonud ning ärrasun-
 nitud Jnnimest ärralunnastanud ning ostund on
 Feigest Pattust / Surmast ning Kurrati Wääst /
 ei mitte Kulla ning Höbbedaga / waiðe omma püh-
 ha kalli Werrega ning omma Guta Kannatusse-
 ga ning Surmaga / et minna temma omma pid-
 din ollema / ning temma Rikkusses temma al ella-
 ma ning tedda tenima iggawesses Digusses / Wag-
 gusses ning Dnnistusses / ninda kui temma on ülles-
 tousnuid Surnust / ellab ning wallitseb iggawest /
 se on wißist tõssi.

107. Mis sinna nende Sannades tunnistað

JEsustest Krispustest Jummal
 Pojast?

Minna tunnistan temmast / et temma on

(1) Dige

(1.) Dige tössine Zummal! Jffast iggawest fundinud. (2.) Sepárrast et temma minno Vat-
to cest píddi arrasurrema / agga Zummal omma
Ollemisse pá r íst ei wot surra / síis on temma lábs-
bi Púhha Wáinnó Ullewarjomisse tössiseks Jani-
messes fests Neufst Mariast fundinud.

108. **Táira ülles Púhhaft Kirjast et Kristus
tössine Zummal on?**

Rom. 9 / 5. Kristus kumb on fundinud Wannamist
Lihha polest / on Zummal úlle keif / Eidetud iggawest.
Amen!

1. Job. 5 / 30. Zummalá Hoeg on tulund / ning on meile
Mele annud / et meie tunneme seddá tössist / uing olleme
tössise sees / temma Poja Jesusse Kristusse sees. Sefia-
ane on se tössine Zummal ning se iggawenne Ello.

109. **Te töeks / et Kristus tössine Inni-
menne on?**

Ebr. 2 / 14 / 15 / 16. Otsge Lastek Lihha ning Werd on /
ninda on temma ka sekhammal. Kombel sest offalikkuls sa-
nud / et temma Surma lábbi píddi. Wá árra wotma felt
kel Surma Wággi olli / se on / Kurratilt / ning neid árra
Pástma / kummad Surma Kartufe lábbi keige Ea píddid
Orjad ollema. Sest temma ei wotta eal Englid ennes pále /
waide Abrahami Seemne wottab temma ennes pále.

1. Tim. 2 / 5. Úks Zummal on ning úks Wabhemees
Zummalá ning Innimeste wabhel / se Innimenne Kristus
Jesús.

110. **Mis suggune Kohus on temmal
sinno úlle?**

Temma on minno Jffand.

Rom. 24 / 9. Se párrast on Kristus surnud / ning úles

tausnud ning jalle ellawaks sanud/et temma Ellawabe ning
Surande üle Issand piddi ollema.

111. Mis pärr st on temma sinno
Issand?

Se pärrast/ et temma mind ning se kogaona
Ma Ilma/ kui meie ärrakaddonud ning Porgusse
se ärrasunnitud ollime/ on ärralunnastanud eht
wabbaks ning wallale teinud.

1. Kor. 6/19/20. Seie ep olle issi ennese pärralt/ sest
teie ollete kalliste ostedud. Sepärrast auustage Jummalad
ommas Jhbus ning ommas Waimus/ kummad ommad
Jummalala pärralt.

112. Miss on Kristus sind ärralunnast
nud/ eht wabbaks tehud?

(1.) Pataust/ et need mind ei pea hukka saata
ma/ egga minno üle wallitsema:

(2.) Surmast; et se mind iggawest linni ei
pea:

(3.) Kurrati Wääst; et temma minnoga
minda ei woi tehha/ kui minno Pataud ommad
teinud.

Rom. 8/1. Ei olle nüüd neil ühtegid hukkatust kum
mad Kristusse Jesusse sees ommad/ kummad Eihha mö
da ei lai/ waide Waaime möda.

Rom. 6/12/13/14. Urge laske Patta mitte wallitse
da teie surrediklus Jhbus/ tedda kunkna temma Him
mus. Urge andke ka mitte Pataule ommad Eukilmisset
üllekohto Riistaks/ waide andke ennast issi Jummalalle/
kui need/ kummad Surunst ellawaks ommad sanud/ ning
ommad Eukilmisset Jummalalle Sigusse Riistaks: Sest
Patt ei sa mitte teie üle wallitsema/ sest teie ei olle Sa
dusse al/ waide Urmas ali.

1. Kor. 15/54/55. Kui sesinnane hull omminewa saab
ennese päle wotma sedda / me ei lähä hukka / niin' sesin-
nane surrewa saab ennese päle wotma / me ei surre / siis
sunnib se Sanna / kumb kirjotud on: Surm on ärraneel-
tud Woimusse siis. Surm / kus on siano Astel / Põrgo.
Haud / kus on siano Woimust? Agga Surma Astel on Pat-
agga Patto Wõggi on Sädus. Agga Jummalalle olg
Tanno / ke meile Woimust on annud / meie Issanda JE-
susse Kristusse läbbi.

113. Mis ka on Kristus sind lunnas-
tanud?

Ei mitte Kulla ehl Hõbbedaga / waide omma
Pühha Kalli Werrega / kumma temma minno
Pattude eest Nisti kules on ärrawallanud / ning
omma Sanna / Kuulmisse / Kannatusse ning Sur-
maga.

1. Peetr. 1/18/19. Täädke / et teie ep olle mitte kad-
dowa Hõbbeda ehl Kullaga lunnastud ommast tühjast El-
lust / kumb (teile teie) Wannamist on jättetud / waide Kris-
tusse / kui ühhe ilma Sita ning ilma teotamatta Laste
Kalli Werrega.

Kal. 4/4/5. Kui Neg täis sai / läkitas Jummal om-
ma Poja / et temma Naisest pididi sündima / ning Sädus-
se alla pandama / et temma neid / kummad Sädusse
al ollid / pididi ärralunnastama / et meie Laste Kõbbus
pididime sama.

114. Kas olli siis Kristus middasid Kur-
ja teinud / et temma pididi sur-
rema?

Ei mitte. Temma olli ilma sita / agga lann-
natas minno pärrast / ning maksis ärra minno
Wõllad.

Es. 53 / 4. Edest / temma kandis meie Edwred / ning
wottis eunes päle meie Wallud. Temma ei olle kellegille
kurja tehdud / eiga olle Pettust temma Suus leietud.

115. Kas siis minna niind / kui ma ollen
ärralunnastud / tohhi minno omma Meles
pärast ellada?

Ei mitte. Kuida peaksin minna niind weel piüds
ma Patto tehha / ja neid orjata / kummost wals
lale sada ni paljo on maksnud?

Rom. 6 / 3 / 4. Mitto meid Kristusse Jesusse päle
on ristitud / on temma Surma siffe ristitud. Siis olleme
meie jo temmaga mahhamättetud. Ristmisse läbbi Surma
siffe ; et otsego Kristus on üllesärratud Surmast läbbi Is
ja Muo / ninda peame ka meie ühhe ne Ellus kaima.

116. Kedda pean minna siis tenima?

Minna pean / kui Kristusse omma ning kalliste
ostetud Sullane (Ümmardaja) temma Rikkus
ses temma al ellama ning tedda tenima iggawes
ses Digusses / Waggusses ning Snnistusses.

Tit. 2 / 14. Kristus on eunast iski meie eest annud /
et temma meid piddi ärrapäästma keigest ülekostust ning
pühastama ennese ommaks üht Rahwast / mis piddi us
in ollema häle Edele.

Ebr. 9 / 14. Kristusse Werri pühastab meie Süd
dame Unnistust / Surno Edest / ellawad Jummalad te
nima.

117. Kui Kristus olli ärrasurnud / mis siis
perrästud temma Rehaga
tehti?

Temma matteti mahha.

118. Mis parrast on temma mahhamattitud?

(1) Ühheks Tunnistussels / et temma tõest olli ärrasurnud.

(2) Meije Pottud mahhamatta / kummad meije säält ei pea jälle üleskistma / eiga neid ueste temma.

(3.) Meie Haudo pühitseda.

119. Sinna ütled et Kristus on ärrasurnud ning mahhamattitud / Kas temma siis weel on surnud ning Hauas?

Ei mitte. Temma on kolmandal Päwal surnust ülestoussnud.

Urwand. R. 1 / 18. Minna olin surnud / ning wasta! minna ollen ellaw iggawest iggawessels Ujaks. Amen
Kring minna Kääs ommad Põrgo Dana ning Surma Wõtmed.

120. Kas on Kristus ka Põrgo lähnud?

Ja. Temma on alla lainud Põrgohauda.

121. Mis sinna moistad se Põrgo, Haua läbbi / kuhho Kristus on lainud?

Sedda Hukkatusse Paika / ei mitte sedda Põrgo Pina; Gest parrast Surma ei olle Kristus sedda mitte kannatanud.

Ewees. 4 / 9. Et temma üles on lainud / mis se mund on / kui et temma enne on alla / teige allamade Ma Paigade sisse lähnud?

122. Mil Ujal on Kristus Põrgusse lainud?

**Selsamuul Silma Villmiffel / kui temma jäle
le ellawaks on sanud.**

1. Petr. 3 / 18 / 19. Kristus on surmatud Iisba po-
lest / agga ellawaks tehtud Waimo polest / kumma sees tem-
ma ka on läinud ning on Jutlust piddanud neile Waimo-
delle / (kummad nüüd wangi ommad) kummad
muiste ep uskud / ko Jummalä Pikk, Neel üksford otis
Noa Ajal.

**123. Mis pärräst on Kristus Põrgusse
läinud?**

Et temma kui seõige ärrawoitja ning Woimus-
se Wotja ennast kurratille ning teigile ärrahukka-
kuile Hiemuks piddi näitma / ning ninda
tõest Teodega tãda andma / et temma meid sest
Põrgo Hauast on ärralunnastanud / kumma sisse
meie ennast nüüd wallato Kõmbel ei pea lükkama.

Kol. 2 / 15. Temma on ärrarisonud need üllemad Wal-
lad ning Wäggetwad / ning neid Maeruks ette tõund jõe-
geste / ning ärrawoitmisse Rõmo neist tehud / enne
se läbbi.

Hof. 13 / 14. Minna tahhan neid Põrgust ärralun-
nasta ning Surmost ärrapãasta. Surm / minna tahhan
sulle üks Surma, Rohhi olla / Põrgo, Haud minna tah-
han sulle üks Kõik olla.

**124. Mis pärräst on Kristus ülles
tõusnud?**

(1.) Iisheks Sunnistuffels / et temma meid
Pattude eest tãieste on kül teinud ning maksnud.

(2.) Et meie Jhhud wõimfel Päwal peawad
sama üllesãrratud iggawesse Ello sisse.

(3.) Et meie waimolikko Kõmbel peame Pattu
ülles

üllestouma / ning et meie sedda ka woime teh
ha.

Rom. 5 / 10. Kui meie Jummalaga leppitud olleme
läbbi temma Posa Surma / kui meie weel waenlased
ollime / paljoenamib peame meie õnialt sama läbbi tem
ma Ello / ko meie nüüd leppitud olleme.

Rom. 4 / 25. Kristus on meie pattude parrast är
raantud / ning meie õigusse parrast üllesarratud.

1. Kor. 5 / 21 / 22 / 23. Lääbbi Jnnimesse talle
Surm / ning läbbi Jnnimesse / Surnode üllestouma
ne. Eest ninda kui Adams leit ärrasurrewad / ninda sa
wad Kristusses leit ellawaks tehtud / agga üks igga om
ma Korra parrast; Se Essit / Kristus / parrast need /
Jummad Kristusse parrast omnad temma Tullemisses.

Rom. 6 / 4. Siis olleme meie is temmaga mah
hamattetud läbbi Nistmisse Surma sisse / et otsega Kris
tus on üllesarratud Eurnust läbbi Jha Nüo / ninda pea
me ka meie ühhe ne Elus kaima

125. Kas siis Kristus weel on näggerwal
Kombel meie jures?

Ei olle mitte / temma on ülleslainud leige Toes
wa ülle / et temma leit piddi täitma. Eweest.

4 / 10.

126. Mis teeb temma siis nüüd meie
Kääks?

Temma istub Jummalas Wá parramal Kääk
Postab ning pallup meie eest Jummalas jures.

Rom. 8 / 34. Kes tabhab ärrasundida; Kristus
on / ke on surnud / ja paljo enamib / ke ka on / üllesar
ratud / ke on Jummalas parramal Kääk / ke ka meie eest
pallub.

127. Kas meie ka same tedda jälle nägge
ma?

Ja Temma peab se Ilma Lõppetusse Ajal jääle
 le tullema Piltves / ning leik Silmad sawad tedda
 Da näggema / ning need kummad tedda ommad
 püstnud / ning leik Soud Ma peäl pearwadul
 guma; Siis sunnib temma ellawald ning Sur-
 nuud. *Urwand N. 117.*

128. Mil Ajal peab sedda sammast Kohes
 peetama?

Ilma Lõppetusse Ajal ehl wiimisel Päwal.
 129. Kas siis se Ilm hukka lähhäb / ning
 mil Kombel peab temma huk-
 ka minnema?

Ja. Temma peab Sules hukka minnema.

2. *Peetr. 3 / 10.* Se Issanda Pääw tulleb kui War-
 ras Dsel / kummal Taewad sure Pawkomissaga hukka lähe-
 häwad / agga Elementid Pallawaga ärrasullawad /
 ning Ma / ning need Teud / kummad temma sees onimad
 ärrapõllewad.

130. Mil Ajal peab se sündima?

Sedda Päwa ehl Sundi ei tea ükski; egga need
 Englid Taewas / waide se Issa ükspäine. *Matt.*
24 / 36.

Matt. 24 / 42 / 44. Sepärrast walwage; Sest teie
 ei tea mitte / mil Ajal teie Issand tulleb; Ning olge ka wal-
 mid; Sest Innimesse Pöeg tulleb ühbel Tunnil / kum-
 mal teie ei mötle.

131. Kes on se Sündija sefimmase
 Kohes?

Jesus Kristus tõssine Jummal ning Innimene
 ne.

Apostl. 1. R. 17 / 31. Jummal on säädnuud ühhe
 Päwa

Päwa / kummal temma tabhab sundida Ma Ilma Di-
gusses übbe Mihhe läbbi / kumma sees temma on säädnuud /
ning pallub igga ühhele Usko / et temma tedda on Sur-
nusi ülesärratanud.

132. Kummad ommad need / kedda peab
sunnitama?

Keik Innimesed / ni hästi need / kummad siis
weel ellawad / to need / kummad ommad ärra-
surnud.

2. Kor. 5 / 10. Meie prame keik arwalikkus sama
Kristusse Kohto Järre ees / igga ühhele saab maksatad
ninda kui temma Jhus on teinud / olgo hä eht kurri.

133. Mis Kristus Innimesse källes peab
sundima, eht mis se Kohto ette peab
todama?

Keik Teud / Sannad ning Mötted / olgo hääd
eht kurjad.

Matt. 16 / 27. Se Innimesse Poeg tulleb omma
Issa sure Alus omma Englidega / ning siis maksab tem-
ma igga ühhe Kätte temma Lööd möda.

Matt. 12 / 36 / 37. Minna ütlen teile et In-
nimesed peawad Urwo andma Kohto Päwal igga ühhe-
st tühjast Sannast / kumma nemmad ommad räkinud ; Seft
sinno Sannust saad sinna õigeks arwatud / ning sinno
Sannust saad sinna ärrasunnitud.

1. Kor. 4 / 5. Äрге sundige enne Uego kanni Issand
tulleb / se Päwa ette tõstab / mis Pimmedusses sallaja
on / ning Säddamedde Noud arwalikkus teeb ; Siis
saab igga üks kummalalt kitust.

134. Mis Luggo tulleb siis igga
ühhele?

Sedda Kohhut peab moistetama ning warsi teha
tama / et need / kummad Hääd ommad teinud / se
on ;

Omnia Usto Teodega üllesnäimud / sawad iggawesse Ello sisse minnema : Agga kummad ommad turja teimud / peawad iggawesse Tullese minnema.

Matth. 25 / 41 / 42. Siis ütleb temma ka neile pahhamal Kääk : Minge ärra miinust / teie arraneetud / se iggawesse Tullese / mis da walmistud Kurratide ning temma Englidelle : Gest mul on Nälq olud / ja teie ei olle mulle süa annud / mul on Janno olud / ning teie ei olle miind jootnud / minna ollen Boras ollud / ja teie ei olle mind wasto wotud.

135. Kui Kristus sedda Koggona Ilma on ärralinnastanud / ninda kui sinna ollud ütletnud / kas siis keik Innimesed õnsaks sawad ?

Ei sa mitte. Need sawad ütspäine õnsaks / kumwad Kristusse sisse uswad / ning ellawä Usto sisse otsani kindlad jäwad. Need tetsed kummad ei ussolommad jo sunnitud ; Gest nemad ei usso wacte Jummalala Uino sündinud Poja Nimme sisse. Joh. 3 / 26 / 17 / 18.

136. Mis se on Kristusse sisse usma ?

Issandad Kristust / keige temma Digusse ärrateenmisse ning Häteggemistega wasto wotma / need sammad Lapse e Lotusses ommaks armama / otsego olleks Kristus miino Pattud teinud / ja se wasto jälle temma Digus / Wotmus / Ello ning keik mis temmal on / minnoomina olleks.

Joh. 1 / 12. Mi witto / kui tedda wasto wottis / neile andis temma Melewalla Jummalala Lasteks sada / kumwad temma Nimme sisse ussowad.

Kal. 3 / 19 / 20. Minna ollen läbbi Sädusse Sädusse äreafurnud / et minna Jummalalle ellan. Minna ollea Kristussega Nisti päle podud / agga omma ellan.

ei staki ennamb minna / waide Kristus ellab minno sees?
 Sest mis minna nüüd ellan lihhas / sedda ellan minna Jum-
 mala Poja Ussus / le mind on armastanud ning ennast isse
 minnoest ärraannud.

Rom. 6 / 6 / 8. Meie teame / et meie wanna Jnni-
 minne temwaga on Kristi päle podud et se pattune. Jhho
 tühjaks peab minnema / et meie ennamb Patto ei teni /
 Agga ko meie Kristussegaolleme surund / siis ussume meie
 et meie ka temwaga peame ellama.

2. Kor. 5 / 21. Jummal on sedda / le ühhesi Pat-
 tust ei täädnud / meie eest Pattuks teinud / et meie pidis-
 me sama Jummalaga Diguksels temma sees.

137. Kas sinna woid isse ennesest ning om-
 mast Wääst uskuda?

Minna tunnistan et minna ei woi ommast Mes-
 lest egga Wääst JEsusse Kristusse minno Jssan-
 da sisse uskuda / egga temma jure saa.

2. Kor. 3 / 5. Meie ei kõlba isse ennesest middalid
 mõilema / kui ennesest / waide meie Kõlbminne tulles Jum-
 malast.

138. Kes sadap Usko sinno sisse?

Se Pühha Waim.

1. Kor. 12 / 3. Ükski et woi JEsust Jssandaks kut-
 suda (muidu) kui lähbi Pühha Waimo.

Kal. 4 / 9. Agga et teie nüüd lapsed olete / on Jum-
 mal omma Poja Waimo teie Süddawede sisse lähbäta-
 nud / le kssendab / Abba Jssai

139. Kes on se Pühha Waim?

Temma on se kolmas Person Jummalikkõ Ol-
 lemises / sest Jssast ning Pojast wälja minnew.

140. Kummast paigas õppetakse Püh-
 hast Waimust?

Risti Uffo kolmanda Tükki kumb Pühhitse
misses vägib.

38. Ütle mulle Risti Uffo kolmanda Tükki
Sannad.

Minna ussun Pühha Waimo
sisse / üht Pühha Risti-Kirikud /
Pühhade Ossust / Pattude Andeks-
andmist / Ühha ülestougmist / ning
üht iggawest Ello / Amen.

142. Mis se on?

Minna ussun et minna ei woi mitte ommast
Melest eht Wääst Jesusse Kristusse minno Is
sanda sisse uskuda / egga temma jure saa / waide
Pühha Waim on mind Armo Dypetusse läb
bi kutsunud / omma Andedega walgustanud / öi
ges Uffus pühhitse nud ning ülespidandanud otse nin
da / kui temma leige Pühha Risti Koggodust Ma
pääal kutsud / koggud / walgustad / pühhitse ning
Jesusse Kristusse jures öige aino Uffus peab / kum
ma Risti Koggodusse sees temma mulle ning lei
kide usklikkulle iggapääw leik Pattud rohkest an
dels annad / ning wiimset Päwal mind ning leik
Surnud tahhad ülesärratada / ning minnule lei
kide Ustjadega Kristusse sees üht iggawest Ello an
da. Se on wiisist toji.

143. Mis sinna siis nende Sannades Jum
malast Pühhas Waimust tun
nistad?

Minna

Minna tunnistan Pühha Waimo ollewa/ kumb
 Issaste ning Pojast Issiärran on / ühhesuggusest
 Jummaliklust iggarwessest Ollemissest se Issa ning
 Po jago.

Joh. 14 / 16 / 17. Minna tahhan sedda Issa pallu-
 da / ning temma annab teile üht teisi Rõmustajad / et tem-
 ma iggarwest teie jure jääb / sedda Tõe Waimo / kumma
 se Ilurei woi wasto wotta / sest temma ei nä tedda mit-
 te / ning ei tunne tedda mitte.

Matt. 28 / 19. Minge ning tehke Jüngriks keif Wag-
 ganad / ning ristige nemmad se Issa / ning se Poja / ning se
 Pühha Waimo Nimmel.

* 144. Kas on pühha Waim ka õige
 Jummal?

Ja kowwaste. Sest (1) kutsutaks temma õis-
 gets Jummalaks / pühhas Kirjas. (2.) Se on
 üks jummalik Ammet ning Tõ / kui temma meid
 pühhiseb. (3.) Meie ussume temma sisse / ja meid
 ristitaks ka temma Nimme päle.

Apost. Teg. R. 5 / 3 / 4. Mispärrast on Satana
 sinu Süddant täitnud / Pühhale Waimulle waltetama.
 Sinna ei olle mitte Jnnimestele / waide Jummalalle wal-
 letaund

1. Kor. 6 / 19. Eks teie tea et teie Jummalala Kirrik
 ollete / ning et Jummalala Waim teie sees ellab.

Matt. 28 / 19. Minge / ning tehke Jüngriks keif Wag-
 ganad / ning ristige nemmad Jummalala se Issa / ning se Poja /
 ning se Pühha Waimo Nimmel.

145. Mis on se pühha Waimo Teggo meie
 jure??

Et temma meid pühhiseb.

1. Kor. 6 / 11. Teie ollete äriapestud / teie ollete
 pühh

pühhitsevad / teie ollete õigeks tehtud läbbi Jhanda Jh
 jusse Nimmie / ning läbbi meie Jumwala Waimo.

146. Mis läbbi pühhitseb meid se Pühha
 Waim?

Läbbi Jumwala Sanna / ning pühha Saakra
 mentide läbbi.

Joh 17 / 17. Pühha Jha / pühhitse neid sinno Ede
 sees! sinno Sanna on se Eõssi.

147. Kus algab Pühha Waim sedda
 Pühhitsemist?

Pühhas Kristimisses / kus meie omma Pattust
 same puhtaks pestud / ning Jumwala Lapses jäle
 le sünnime.

Evreef. 5 / 25 / 26. Kristus on armastanud Roggo
 kust / ning on ennast isse temma eest ärra annud / et tem
 ma sedda tahtis pühhitseada / ning on teoda puhtaks pes
 nud läbbi Wepessemisse Sanna sees.

148. Kulda sadab Pühha Waim sedda püh
 hitsemist eddast?

(1) Läbbi Jumwala Sanna Juthisse / teige
 ennama läbbi pühha Armo. Öppetusse Kulota
 misse; Sest läbbi sesamma Sanna kutsuto bema
 ma mind Pimmedussest ning Pattust Jumwala
 ning temma immelikko Walgusse pole.

1. Tess. 4 / 7. Jummal ei olle meid mitte kutsund
 wõjaste / waide puhtaste (ellama)

1. Tessal. 2 / 12. Teie peate ninda kälma kui Kohhu
 on Jumwala ees teie on kutsund omma Kalkusse ja Wau
 tusse hiffe.

1. Peetr. 2 / 9. Teie ollete se ärrawallitsetud Sug
 as / Punninglikud Preestrid / pühha Rahwas / Rahwas
 ommal's / et teie peate kulotama seile Häänd. Leggo te teid

on kutsnud Pimmedustest / omma inmelikko Walgust
fisse.

(2.) Walgustab temma mind / et minna
sedda Armo Sanna / ning me mulle selle sees ette
kannetakse / woin moista.

Law. L. R. 118 / 27. Se Issand on Jummal / ke
meid walgustab.

Law. L. R. 18 / 29. Sest sinna walgustab minno
Walgust; Se Issand minno Jummal teeb minno Pim-
medust walgeks.

(3.) Temma teeb minno Süddame lahti et
minna sedda Sanna töeks pean / sedda Ussus was-
to wottan / se päle Ellus ning Surmas lodan /
ka Lapse Kõmbel Sanna Kuulmisses sedda möda
ellan.

Apostlilbe L. R. 16 / 14. Üks Jummalal karelik Mae-
ne Kimmelt Lidia / üks Purpuri Müja Käateri Kinnast / ku-
lis ka; Sell: Süddame teggi Issand lahti / et temma täh-
bele panni / me Paulussest üteldi.

(4) Kinnitab temma mulle (kui Pitsadiga)
Jummalala Armo Pühha Dhto Sõma ajas.

Joh. 6 / 54 / 55. Ke minno Eihha sööb / ning min-
no Werd / joob / sel on iggawenne Ells / ning minna tah-
han tedda wiimsel Päwal ülesärratada; Sest minno
Eihha on se tõstlae Kosg / ning minno Weri on se tõssi-
ne Joomag.

148. Mist woid sa täda et pühha Waim
sind on pühhisenu?

Kui minna ennamb Jummalast moistan ko-
ma enne ollen täadnud / kui minna Ussus kange-
maks / Ellus waamaks / Palwedes ussinammaks
ning

ning Kannatusses kannatikkumats ollen sanud / lo
minna enne ollen olud.

Rom. 8 / 9 / 13 / 14 / 15 / 16. Teie ei olle mitte lihha-
likud / waide waimolikud / kui agga Jummalä Waimo
teie sees ellab. Agga kenne ei olle Kristusse Waimo / se ei
olle mitte temma pärralt; Sest / kui teie lihha möda el-
late / surrete teie / agga kui teie Waimo läbbi lihha Teg-
go surretade / ellate teie; Sest kedda Jummalä Wai-
mult aetakse / need ommad Jummalä Papsed; Sest teie
ei olle mitte Orja Waimo sanud / jälle karta / waide teie
ollete Papse Waimo sanud / kumma läbbi meie hüame /
Abba / Issa! Sesamma Waimo annab la Tunnistust meie
Waimule / et meie Jummalä Papsed olleme.

1. Joh. 3 / 24. Ke temma Käsko peab / se jääb tem-
ma sisse / ning temma se sisse. Ning sest tunneme meie et
temma meie sisse jääb / sest Waimust / kumma temma
meile on annud.

150. Kas siis sinna peab Jummalad / Püh-
ha Waimo ning Pühhitsemisse Unde
pärrast palluma?

Jä minna pean.

Luk. 11 / 13. Kui teie / ke kurjad ollete / märkate om-
ma lastele häid Undid anda / kui paljo ennam annab
se Issa Täewast Pühha Waimo neile / kummad tedda pal-
lowad.

151. Kuida pallud sinna se
pärrast.

Luk. 11 / 12 / 13 / 14 / 15. Lo minna sisse / Jummalä
puhta Süddame / ning anna minnulle ne kindla Waimo /
ära heida mind mitte sinna Wallest ärrä / ning ommad
Pühha Waimo ärrä wotta minnust mitte ärrä; rõmuse-
ta mind jälle omma Dünega / ning se rõmoliik Waimo
piddago mind üsles.

Tav. 8. 143 / 20. Issand õppeta mind teggema siins
 Mele parrast / sest sinna õlled minna Jummal. Siins
 hä Wain saatkõ mind õige Te päle.

152. Kas siis se Pühha Wain sind üks
 päine pühhitseb?

Ei mitte. Temma kutsub sedda koggona Krist-
 likko koggodust / ehl keik Kristi Innimesed Ma
 päät; Need sammad koggub / walgustab / püh-
 hitseb temma / ning peab neid Jesusse Kristusse ju-
 res õige ainu Ujus.

153. Kuida kutsutakse muido need / kum-
 mad ninda õmmad kutsotud ning püh-
 hitsetud?

Kristi Kirikuts / ehl Issanda Kristusse Kog-
 godussels.

154. Kas siis need sinned kutsotud ning
 pühhitsetud ilma Parvuta
 õmmad?

Kul meie ütleme et meil ei õlle Patto / siis pet-
 tame meie isfi emast / ning Dõssi et õlle mitte meie
 sees. Mele helkime / (parrako Jummal /) keik pal-
 jo. 1. Joh. 1 / 8. Gal. 3 / 2.

155. Eks siis nende Parvud neile andeks
 anneta?

Patto kahhetajille ning usklikko Pattustalle
 samad

jawad nende Pattud iggapaaw ning rohkest ehk
 täieste Kristusse pärräst andeks antud.

1. Job. 1/9. Kui meie ommad Pattud tunnistame/
 siis on temma tru ning õige / et temma weile. Pat-
 tud andeks annab ning teeb meid puhtaks teigest üllekoh-
 tust.

Ese. 33/12/16. - Kui üks Jummalat kartmata waaks
 saab / siis ei pea temmale sest mid dakid Wigga ollema et
 temma on Jummalat kartmata olnud / ning keik temma
 Pattu / me temma on teinud / ei pea mitte mäletada-
 ma.

156. Kas meie woime meie Teodega Pat-
 tude Andeksandmist enneselle sata /
 ehk ärra tenida?

Ei woi mitte; Sest Jummalat õigus tulleb
 läbbi. Usso JEsusse Kristusse sisse / keikide jure
 ning keikide päle kummad uskwad; ning meie
 same ilma ärratenimist õigeks Jummalat Ar-
 must / läbbi se ärrajumastamisse / kumb JEsusse
 Kristusse läbbi on sundinud. Rom. 3 / 22 / 24.

157. Kas need uskmatad ning need kummad
 ennast Pattust ei põra / waide melega nende
 sisse jawad / ennast Pattude An-
 deksandmissest woiwad rõ-
 mustada?

Ei woi mitte; Waide Jummalat Wihha jääb
 nende päle. Joh. 3 / 36.

158. Mis mul sest on / et mul Pattude an-
 deksandmist on / ehk ollemata / kui minno
 Käsi agga muido hästi käib?

Wäg

Wäaga paljo. Eest/ se Sund tulleb / kummat
 kuit / kummad Hauade sees ommad / peawad.
 Kristusse Häält kuulma / nint peawad omma Jho
 hoga wälja tullemas; Need / kummad hääd om-
 mad teinud / Ello illestoussimissel's? Agga kummad
 turia ommad teinud (ning ei olle siin. Paito. An-
 de'sandmist sanud) Sundmisse illestoussimissel's
 Joh. 5 / 28 / 29.

159. Kuhho need sawad / kummad Elluks
 illestouswad?

Need sawad iggawesse Ellusse / sinna Taewasse kus
 Nomo kül / ning armas Ello Jummalala parramal
 Kääil iggawest. Law. L. 16 / 11.

160. Kuhho sis need sawad / kummad Sund-
 missel's illestouswad?

Nemmad lähawad Võrgo / ning iggawesse Wal-
 lusse / Kristusse Kohtomõistmist wõda: Winge
 ärrä minnust teie ärraneetud seiggawesse Tullese /
 mis on walmistud Kurratille ning temma Eng-
 libelle.

161. Jo siis hing ei surre ühelaiffe Jhho-
 ga ärra?

Ei surre mitte.

Matt. 10 / 28. Ärge kartke neid mitte / kummad
 sedda Jhho tapwad / agga Hinge ei mitte woi tappa ; agga kart-
 te sedda / te Hinge ning Jhho woiß rikkuda Võrgusse.

Matt. 22 / 32. Minna ollen Abrahami Jummal / ning
 Isaki Jummal / ning Jakobit Jummal. Agga Jummal
 ei olle mitte nende surnode / waide ellawade Jummal.

162. Kuhho siis Hing lähhäv / Po
temma Jhhus ärralähkub?

Mi pea ko Hing Jhhus ärralähkub / siis
säetakse temma Kohto ette / ning seddamoda kui
temma sesinnatses Ellus on teinud / saab temma
Saewasse ehk Pörgo: Hauda.

Ebr. 9 / 27. Inimessele on säetud üks lord surra /
agga pärrast sedda / Kohhus.

Luk. 23 / 43. Jhesus ütles Kõõwli wasto: Tõest/
minna ütlen sinnule; Täanna pead sinna minnoga Para-
diisis ollema.

Luk. 16 / 22 / 23. Agga se sündis: et se Waene surri/
ning Englid kandsid temma Abrahami Ruppe Agga se
Mikkas surri ka ning watteti mahha. Kui temma nüüd
Pörgus ning Wallus olli / tõstis temma omma Silmad
ülles / ning näggi Abrahami kangu: It / ning Latsarust tem-
ma Ruppes.

Wilipp 1 / 23. Minna iggatsen ärrapäästetud sada
ning Kristusse jures olla.

Urwon. R. 14 / 13. Insad ommad need Surnud
Lunnad Jssanda sees surrewad sest Ujast. Tõesti / Waim
ätleb / et nemmad hingawad ommast Tõõst / sest nende
Saud kätwad nende järrele.

163. Kas sinnaKa ussud sesinnase Lihha ül-
lest ousmist / ehk et sinno Jhho peab
üllestoufma?

Za minna tean ning ussun omma Lunnastaja
ellawa / ning temma ärratab mind Nullast ülles /
ning minna saan sesinnase minno Nabhaga um-
berantud / ning saan ommas Lihhas Jummalad
näggema; Sedda samma saan minna enneselle
näggema / ning minno Silmad peawad tedda näg-
gema

gema ning ei mitte võras. Hiob. 19 / 24 / 25 / 26.

164. Mis Asjast tead sa sedda kindlasti uskuda?

Jummala selge Sannast.

1. Kor. 15 / 53. Sessinnane hukkaminnewa peab enese päle wotma sedda / me hukka ei lähhä; Ning sessinnane surema peab ennes päle wotma sedda / me ärra ei sure.

Wiliipp. 3 / 20 / 21. Meie Ello on Taewas / kust meie ka otame Dnisteggjad Kristust JEsusi sedda Issanad / ke meie alw Jhho tahhab ärramatuda / et temma temma ärraselletedo Jhho saarnaseks sago / sedda Wägge möda / kummaga temma keik Asjad woib ennes alla heita.

165. Se näidab joninda / otsego sedda ütsest ei woiks uskuda / et se Jhho / me jo Tuhtaks ning põrmuks läinud / peab jälle ellawaks sama?

Jummala jures woib keik Assi sündida. Kui temma on middakist woinud Znumest lya / siis on temma Wääs wägga kerge / selle ärramadanedo Jhhule Ello jälle anda. Ninda näme meie ka jo igga Nasta misuggust Ulesärratamist Kohho / Wili ja ning Kaunikeste kules.

166. Kuida peab Zisti Innimenne ennast wiimse Päwa ehk Koho wasto wal mistama?

Läbbi iggapäwase Pattustpõormisse.

2. Petr. 3 / 11 / 12. Seni wüüd se keik peab hukka minnema / misuggused siis peate ollema pühha Ellu / ning Jummala Kartusses otes ning tõttates Issanda Tulemis.

se Päwa pole / kummal Taewad peawad. Sull'es hukka
 minnema / ning Elementid sure Pallawaga ärrasullama.

167. Mis on ühhe Pautustpöörwa Janni
 messe Feige üllemb Tõ?

Üks usklik Palwepidamine.

168. Mis se on / Palwet pidama?

Jummalaga kõnnelema / ning temmalt Kristus-
 se pärrast sedda / me meile tarwis tulleb palluma
 kindlas Lotusses / et temma meid kuleb: Sedda
 ka feige Häteggemisse eest kännama.

Law. 19 / 15. Lasse omma Mele pärrast oha min-
 no Su Kõnnet ning minno Süddame Rääknist sinno es
 Jhand / minno Abbi / ning minno Lunnastaja.

169. Mis päle peab meie Palwe ollema poh-
 jandud / ning kenne pärrast peame meie
 palluma?

Mele Palwe peab ollema pohjandud Kristusse
 talli ärrateenmisse päle; Temma pärrast peame
 meie palluma / mis meile tarwis tulleb.

Joh. 16 / 23. Ebest / tõest / minno ütlen teile; kui
 teie selt Jhalt middakid pallute minno Nimmil / siis an-
 nab temma teile.

Joh. 14 / 13 / 14. Me teie eal pallute minno Nim-
 mel / sedda tahhan minna tehha / et se Jsa sago auustud
 Doja sees; Kui teie middakid minno Nimmil pallute /
 siis tahhan minna sedda tehha.

170. Mis on üks usklik Palwe?

Kui minna tõssises Pautustpöörmisses Jumma-
 lalt Kristusse pärrast middakid pallun / ning ei mõt-
 le mitte kaksipiddi / ütsego Jummal minno Pal-
 wet armolikkult Kristusse pärrast ei peats kuulma.

1. Joh. 9 / 14 / 15. Se on se Julgus kumab meil
 on temma pole / et kui meie middakid pallume temma
 Tahtmist nõnda / siis kuleb temma meid / ning kui meie tea-
 me et temma meid kuleb / me meie pallume / siis teame
 meie et meil se Valgus on / me meie olemes pallunud.

171. Kas siis ka ühhe uskmatra Innimesse
 Palwet kuulatakse / ke ennast ommast
 Pattust ei põra?

Ei mitte. Jummal ei kule neid Pattusid mitte
 (kummad ennast Pattust ei põra /) waide ke Jumi-
 mala Kartlik on ning teeb temma Tahtmist / seda
 da kuleb temma. Joh. 9 / 31.

172. Mis peab Innimest ajama ussinast
 Palwet piddama?

Kolm Sütti. (1.) Jummal Käft.

Law. 8. 50 / 15. Hida mind appi. Häddas / siis lahhan
 minna sind ärrapäästa / ning sinna peod mind kütma.

Euf. 21 / 36. Walwage ja palluge iggal Ajal / et teie
 wõite wäärt olla ärrapõggenema keige se eest / mis peab
 küllema / ja seisma Innimesse Poja ees.

(2.) Temma omma Hädda ning Tarwit-
 sus.

(3.) Se suur Kasw / me temmal sest saab.

Matt. 7 / 7 / 8. Palluge / siis saab teile antud / ot-
 sige / siis leiate teie / Lopputage / siis tehakse teile
 lahti / sest ke pallub / se saap / ning ke otsib / se leiab / ning
 ke lopputab / sellele tehakse lahti.

173. Kuida on Kristus meid õppetanud
 palluma?

Meie Issa / ke olled Taewas.

174. Mis se on?

Jummal

Jummal tahhab meid sega armsaste kutsu-
da et meie peame usma tedda meie õige Issa/
ning meid temma õiged Lapsed ollewa; Et meie
sulgeste ning kindla Lotussega tedda peame palluma
munda kui armad Lapsed omma armast Issa pal-
lumad.

175. **Kedda** peame meie palluma?

Ei mitte Surnuid Pühhi / ehk muud wõravid
Jummalid / waide meie Issa Taewas.

Matt. 4 / 10. Sinna pead Jummalad sinno Issa-
dad palluma / ning tedda ükspäine tenima.

176. **Mis** pärrast sinna kutsud Jummalad
Issaks?

Sepärrast et minna Kristusse sees Jummalad
Laps ollen Issa läbbi.

Joh. 1 / 12. Mi mitto kui tedda wasto wottis / nei-
le andis temma Melewalla Jummalad lasteks sada / kuni
mad temma Nimme sisse usowad.

177. **Mis** meie ütleme meie / ning ei mitte
te/minno Issa?

Sepärrast et meie ei pea mitte ükspäine erime-
eest / waide ka keige Kristi Inimeste / ja ka meie
Waenlaste eest Jummalad palluma.

1. Tim. 2 / 1. Sepärrast manitsen minna n üüid /
et keige Asjade eest esmalt peab tehtama Pallumissi / Wal-
wid / Eest. Pallumissi ning Lännamissi keikide Inimeste
eest / Kuningade eest / ning keige üllemaade eest / et meie
üht rahholist ning waikset Ello wõime piddada / keiges Jum-
mala Kartusses ning Auus.

178. **Mis** sa ütled / Issa / Ke olled Taewas?
Eks siis Jummal ka olle Ma
pää?

Ja / tõest on Jummat ka Ma pãal / liggi keis
 gile nelle / kummad tedda tõssifest Melest appt hüüd-
 wad. Agga kui minna tedda kutsun Issaks Saes
 was / siis tulletan minna se lãbbi omma Mele / tem-
 ma keige wãggewat Wãgge / ning suurt Muo / ning
 et temma keigis Paigus on / kumma polest tem-
 ma keik woib ning sudab / keige ülle on ning keik
 tãidãb. Et temma nüüd minno Issa ning ni jagu-
 gune wãggew Issa on / siis woio temma ka mil-
 le anda / me minna pallun.

179. Utele mulle Eestimesse Palwe.

Pühhtsedud sago sinno Nimmi.

180. Mis se on?

Jummala Nimmi on kũl issi ennesest pũhha /
 agga meie pallume sesinnase Palwes / et temma
 ka meie jures sago pũhhtsedud.

181. Kuida se sũnnib?

Kui Jummala Sanna selgest ning pũhtaste õp-
 petakse / ning meie ka pũhhtaste kui Jummala Laps
 sed sedda mõda ellame / sedda aita meid armas
 taewane Issa. Agga / ke teistite õppetab ning ellab
 kui Jummala Sanna õppetab / se ei pũhhtise mit-
 te meie sãas Jummala Nimmet. Se eest hõia meid /
 armas taewane Issa!

182. Mis sinna nüüd pallud sesinnase estis-
 messe Palwes?

Armas taewane Issa / aita / et sinno Sanna
 selgeste ning pũhtaste õppetakse / ning et ka meie pũh-
 haste / kui Jummala Lapsed sedda mõda ellame

Haia meid walski Oppetusse eest / kela keik Pab
handussi / pöra ennese pole keik kummad heksirwa
ning rummalad ommad. Näida ennast ülles kei
ge meie Hädda sees / kui üht armo'ist keige wä
gerat Jissa / ninda / kui sinno Nimmi on. Wal
litse meid / et meie keige omma Tö sees ei otsti meid
omma Luo ning Kaswo / walde sinno Luo
ning et meie sinna keik säame.

183. Uele mulle teise Palwe.

Sunno Rikkus tulgo.

184. Mis se on?

Jummala Rikkus tulleb kül ilma meie Palwe
ta isse ennesest / agga meie pallumesesinase Palwe
et se ka meie jure tulgo.

185. Kuida se sünnib?

Kui se taewane Jissa meile omma Pühha Wä
mo annab / et meie temma pühha Ganna / läbbi
temma Armo ussume / ning Jummalikult ellame
sün ajalikkuit ning sääl iggawest.

186. Mitme suggune on Jummala
Rikkus?

Kolme suggune / (1.) Se Wä-Rikkus / kumb
sel Jhandal keige lödud Asja üle on; (2.) Se
Luo Rikkus / kumb on usstikkude sees / (3.) Se
Luo Rikkus / kumb neile / kummad otsam ellaw
Ussu sisse kindlaks jäwad / iggawesses Ellus on wal
mistud.

187. Mis sinna sün motesad läbbi Jummala
Rikkusse?

Sedda Umo-ning Duo Rikkust / kumb on et
 Kristus se Issand / pärrast sedda / kui temma meid
 Kurrati Waast ning Rikkusfest on ärralunnasta-
 nud / meie Süddamed läbbi omma Pühha Wai-
 mo wallitseb / et meie temma Sanna ussume. Jum-
 malikkult ekame ning iggawest onfaks same

Kol. 1 / 13. Jummal on meid ärrapäästnud Pimme-
 dusse Melewallaft / ning on meid istotanud omma Arma
 Poja Rikkusse sisse.

188. Kuida se Rikkus meie jure
 tulleb ?

Jummala Rikkus ei tulle mitte wäljast pidditse
 Säbbele-pannemissega / waide se on seespiddi
 uselikkude sees / ning säetakse nende sees ülles, läbbi
 Jummala Sanna ning pühha Saakramentide
 läbbi.

Luk. 17 / 20 / 21. Jummala Rikkus ei tulle mitte
 wäljast pidditse Säbbele-pannemissega ; Ei ütelda kamm-
 te ; Wata siin / ellik / wata saäl on se. Gest / wata /
 Jummala Rikkus on seespiddi teie sees.

Rom. 14 / 17. Jummala Rikkus ei olle mitte So-
 minne ning Jominae / waide Öigus ning Rahho ning Rõõm
 Pühha Waimo sees.

189. Siis ep olle se Jummala Rikkus mitte
 umbuskikkude ning Jummala Kart-
 matummade sees ?

Ei mitte. Umbusso Laste sees teeb se kurri
 Waim waima Tõõd. Erweest. 2 / 2.

Rom. 6 / 12 / 16. Pat wallitseb nende sees / kum-
 ma Sannawolikkud nemmad ummad / omma Himmode
 sees / Surmaks.

Rom. 8 / 9. Kennel ei olle Kristusse Waimo se
 olle mitte temma parralt.

Kal 5 / 19 / 20 / 21. Atwalikkud ommad Lihh
 Teud / kummad ommad Abbi ; Ello Rikminne / Horus
 Nojus / Kimalus / wõra Jummalala Tenistus / Nõidus
 Wain / Riid / Wihhastelleminne / Wihha / sõitleminne / Kab
 hed, Meled / Walsk Dppetus / Koddedus / Tapminne / Liig
 jominne / Liigfõminne / ja mis selle suggused ommad / kum
 be minna teile eel ütlen / ninda kui minna ka ent
 ollen ütelnud / et kummad sedda tewad / ei pea Jumma
 la Rikkust parrima;

190. Mis sinna siis pallud sesinnase teise
 Palwe sees ?

Armas taewane Jssa / ke Kristust iggawesse
 Kuningaks olled tõstnud / sãa ülles omma Armo
 Rikkust minno ning teikide Innimeste Hinge sees
 Anna meile sinno Pühha Waimo / ke meid walli
 sego / et meie sinno Sanna / läbi sinno Armo ussi
 me / ning Jummalikkult ellame / sin ajalikkult
 ning saäl iggawest. Pea ülles omma Kirriko püb
 tas Dppetusses ning pühhas Ellus ; Kattse lei
 temma Lullikmissi teige se Jtma / ning Kurrati
 Kurjusse wasto ; Kaota ära se Kurrati Rikkust
 teige temma Abbimeeste / Kõrgussening Kinnitus
 tega / sin Armo Njal läbbi omma Sanna / ning
 wumari läbbi sinno ausa Tullemissi Kõhtule.

191. Ütle mulle Kolmanda Palwe.

Sinno Tahtminne sündko / kum
 Taewas ninda ka Ma pääl.

192. Mis se on ?

Jumma

Jummala hä armolinne Tahtminne fannib
 kul ilma meie Palweta/ agga meie pallume sesinna
 ses Palwes/ et temma ka meie jures sündko.

193. *Ruida sijnmb se?*

Kui Jummal teik Kurja Dou ning Tahtmisse är
 rarikkub ning keiab/ neid/ kummad meid ei lasse Jum
 mala Nimmēt pühhiseda ning temma Kikkust tul
 la/ kul on Kurrati/ Ilma ning meie Libha Taht
 minne; Waide kinnitab ning peab meid kinda
 last omma Gannas ning Ussus meie Otsani. Se
 on temma armolinne ning hä Tahtminne.

194. *Mis on Jummal Tahtminne?*

Mis temma tahhab et meie peame teggema;
 ninda: Et meie ennast peame Wattust pöörma/
 Diele usma/ pühhaste ellama/ kannatlikkult kan
 natama; ning ninda Issanda Kristusse Jälledē sisse
 astma.

2. Peetr. 3/ 9. Jummal ei tahha mitte et ükski pea
 ab ärrakadduma/ waide et iggaüks enuast Wattust peab
 pöörma.

Joh. 6/ 40. Se on selle Tahtminne ke mind on läl
 kitand / et igga Mithhel/ kesedda Poega näab/ ning tem
 ma sisse ussub / peab iggawenne Ello ollema.

1. Tess. 4/ 3/ 4/ 5. Se on Jummal Tahtminne/
 teie Pühhastus/ et teie mahha peate jätkma Horust/ niug et
 igga üks teie saas märkals omma Jhho piddada Pühhastuses
 ning Auus/ ei mitte gihha Hirmo Löwmes/ niuda kui
 need Pagganad / kummad Jummalat ei tunne.

1. Peetr. 2/ 21. Se tarwis ollete teie kutsotud/ et
 ka Kristus on teie eest kannatanud / ning teie übbe
 Lähbe jätkand / et teie peate temma Jälgi möda
 kätma.

195. Kuida sümbib Jummalah Taheminne
Taewas?

Need pühhad Englid ning ärrawallitsedud
Taewas tewad sedda ülspäines/ me Jummalah Me-
le pärrast on; Nemmadei tea übhögist Pättust/
armastawad keige Nsjaades Jummalah Wallitsust/
ning liitwad tedda sepärrast.

196. Mis pallud sinna Kolmandes
Palwes?

Armas taewane Issa kela ning rikko ärra keik
kurja Noud ning Tahmist / kummad ei tahha
mitte lasta sinno Nimme pühhiseda / ning sinno
Nikkust tulla. Anna meile armolikkust et meie
sinno pühha Tahmist järgest tunneme / sedda
samma hääle Melel ning Sannakutellikkul kom-
bel täidame / ning sinno Tahmissa pärrast keik
kannatlikkust kannatame / mis sinno issalik Käs-
sipeaks meie päle pannema.

197. Ütle mulle Neljande Palwe.

Meie iggapäwast Leiba anna meile
täanna päiw.

198. Mis se on?

Jummal annab sedda iggapäwast Leiba ka kii-
lma meie Palweta keigile kurja Zinnimestelle / ag-
ga meie pallume sesinnases Palwes / et temma meid
sedda lassab tunda / ning Tännoga meie iggapä-
wast Leiba wastawotta.

199. Mis on iggapäwane Leib?

Keik

Keik me Ithho Toituffels ning Ullespiddamis
feks tarwis lähhäb: Söminne / Zominne / Ri-
ded / Ringad / Kodda / Maja / Pöld / Weiksed /
Rahha / Barra / wagga Abbikasa / waad Lap-
sed / wagga Perre / waad ning truid Ullemad /
hä Wallitus / hä Zlm / Rahho / Terwis / Kar-
ristus / Nu / hääd. Söbrad / truid Raabrid /
ning se suggused muud Usjad.

200. Mis pärrast pallume meie sedda igga
pärrast Leiba Jummalalt?

Uhheks Tunnistuffels

(1.) et meie läbbi Kurrati Kunsti ning Töi-
dusse.

(2.) mu pattusse Nou läbbi omma Pätoitust
ei pea otsima:

(3.) Et meie ka ei pea omma ennese Uffinus-
feks ja Töök / waide Jummalan Tunnistuffels keik ar-
wama;

(4.) Et meie peame Uffus kindlad ollema /
et sedda / me Jummal meile tahhab anda / ükski
Kurrat ehl Noid ei woi ärrawoita.

Law. L. 125 / 15. Keik Silmad lootwad sinna päle /
ning sinna annad neile nende Koa ommal Njal.

Law. L. 127 / 2. Se on ilma asjata / et teie warra
üllestousete / ning pärrast kaua istute / ning jöte omma Lei-
wa Murrega. Seki ommama Söbradelle annab temma sed-
da mates.

Salom. Sanna. K. 10 / 22. Jfanda Dnistus teeb
sikkaks ilma Waewata.

201. Mispärrast ücleme meie: Anna meie
le tänna pääw meie iggapääwast
Leiba?

Sega tulletadaise meie Mele/ et meie peame nato
toleffega Rahhul ollema / ei mitte suurt Barra
noudma/ eiga Umbusses teise Homiko eest murretse
ma.

Lut. 12 / 15. Katske ning hoidke ennast Ahnusse eest
Eest ükski ep ella sest/ et temmal paljo Barra on.

Ebr. 13 / 5: Edo olgo Ahnuffeta / aing olgo
rahhul sega mis teil Kääs on; sest temma on ättelnud
Minna ei tahha find mahhajättäeiga ärraunnastada.

Matt. 6 / 34. Äрге murretsege mitte homist Pääw
sest homine Pääw murretseb isse ennes eest; Sest saab
kül/ et iggal Pääwal on omma Wigga.

202. Utle mulle wende Palwe.

Ning anna mette andeks meie Wöl-
lad / kui meie andeks anname meie
Wölgiaisille.

203. Misse on?

Meie pallume sesinnase Palwes / et se taewane
Issa mitte ei pea watamameie Pattude pä'e / eg
ga neie pärrast meile teelma sedda / mis meie pal-
lume. Sest meie ei wle ka mitte se wäärt / memel
pallume / ei wle ka sedda mitte ärrateninud / wald
et temma mette sedda Armust peab andma
Sest meie teme iggapääw paljo Patto / ning tem
me selged Nuhtlust; Siis tahhame meie
Süddamest andeks anda / ning hääl Melel hääl
tehya neile / kummad meie w: sty heksiwad.

Mis siin Palwes Wöllad ommad

Kell mele Varris ning Sev, Pattud/ nende Nja
lillo ning iggawesse Nuheluffea.

205. Kes meie Wollalime on?

Se Innimenne / ke mele wasto on heksinud /
ellik meile Kurja on teinud. Matt. 18 / 23 / 35.

206. Kas meie Jummalajures Patto An
deks andmist woime sada / ko meie omma
Liggimessele andeks ei anna / ke mei
le Kurja on teinud :

Need omma Kristusse seiged Sannad ; Kut
teie Innimestelle nende Heksitussed andeks annate ;
sus annab teie taewane Issa teile ka andeks ;
Agga / kui teie Innimestelle nende Heksitussed
andeks ei anna / sus ey anna ka teie Issa teile teie
Heksitussed andeks. Matt. 6 / 14 / 15,

207. Mis pallud sinna sesinnase wiende
Palwes?

Armas Taewane Issa / minna tunnistan sin
no ees omma Pattud / kummad minna igga
pääno Wõttede / Sannade ning Seodega / tades
ning taadnatta teen ; Minna tean ka / et need Pat
tud teie hääd minnust ärrapöörwad ; Agga mi
na pallun sind / anna mulle andeks minno Pat
tud Kristusse pärrast / ning temma Cei mitte min
no) ärrateenmisse pärrast anna mulle Armust ;
mis minna ollen / pallunud / ning mis minno Hin
gele ning Jyhule tarwis on : Sinno Armo labbi
tahhan minna ka neile Süddamest andeks anda /
ning hääd tehha neile / kummad minno wasto hel
sinud

Siind ommad. Sinna Zsand/ le Tahtmist ole
led annud / anna ka Tahtmist!

208. Uele mulle Puende Palwe.

Ning arrasada meid mitte Riusa-
tusse Uffe.

208. Mis se on?

Zummal ei Riusa kũl keddakid; Moga meie
pallume sennase Palwes/et Zummal meid peab hoid-
ma ja uleweel piddama / et meid Kurrat / Ilm
ning meie libha / ei petta eiga hukka sada / egga sa-
da abbausso / Kassi piddi Motlusse ning monne
mu sure Watto ning Hãrwes sisse; Mingehl meid
sega peaks Riusatama et meie wiimfelt kummatig-
gi arrawoidame / ning Woimust same:

210. Mis on Riusatuse?

Uks Katsminne / mis meie peaksime teggema
ehl kynda meie peaksime ennast piddama.

211. Mimesuggune on Riusatuse.

Kahhesuggune. Uks Zummalalt ja pãrrast/
Temma labbi Ust saab Riusatud ning kinnitud.

15. Mos. 2 / 23. Zsand sinno Zummal on sind la-
nud kãia Kõrwes need nellikummend Wasta / et temma
sind tahtis allandada ning Riusata / et tãda piddi sama /
mis sinno Suddames peaks ollema / kas sinna temma
Kãsko peaksid piddama / woi ei mitte; Temma alland-
sind / ning lastis sind nãljãl olla / uing sõtis sind Wã-
naga / mis sinna / egga sinno Wannamad ei olle tunnud /
et temma sulle tahtis tãda anda / et Innimenne mitte
ũkspãines Leitwasi ei olla / waide et Innimenne ehab kũ-
gest sesti / me Zsanda Suust wãlja tulleb.

Seine Kurja pole; kut Kurrat läbbi seest piddise
 se Sisseandmisse / Zim Kurja Ette teagemisse / Eiwatse
 semisse ehk ühwardamissega / meie Lihha ning Weri
 ri festwiddise Kurja Himmo läbbi Innimest Datto
 sisse hukkutab.

211. Mis pallud sinna kuende Palwes

Armas taewane Zissa / sinn naad kudo Kurrat /
 Zim ning meie Lihha ning Weri pea sel /
 pea teisel Kõmbel meid Datto sisse hukkutab kut / ka need
 Waenlased paljo nobbedamad on mad / ko meies
 ko sinno Arm meid üllewel ei pea. Oh ärra wotta
 sinno Armo meie Dattude parrast m'ist mitte ärra
 waide pea meid ülles / et Kurrat / Zim ning meie Lih
 ha meid ei petta / egga sada übba Ussu / katjwid
 di Mõtlusse ning mu sure Häwwe ning Datto sisse
 waide / ehk meid sega peaks kuisatama / et meie wõime
 selt kunnatiggi ärrawoidame / ning Wõime
 same!

213. Utle mulle seitseme Palwe.

Päästa meid ärra Kurjast!

214. Mis se on?

Meie pallume sefinnatse Palwes kui ühhet
 hobil / et se taewane Zissa meid keigesugauses Zis
 ho ning ning Hinge / Hä ning Aus Rahjust peab
 ärrapäästma / ning wimati / kui meie Surma Zim
 nikenne tulleb / õnsad Otsa meile peab andma / ning
 Armoga ject sinnafest Hädda Orrust ennese jure
 Laawapeabw otma Almen!

215. Kumb on se keige suremb
Kurri?

Pat. Se päle tulleb pärrast Jummasa karemas
tuile Duhtussels/ uskakuile Duhtaks = Teggemis
sels / Keik mu Kurri mis Jhhule/ Barrale ning
Muule Rahjo teeb.

216. Mil ihal same meie keigest Kurjast Kog
gone ärrapäästetud?

Kui meie õnsaste Ujus Kristusse sisse ärrasurre
me.

2. Tim. 4/ 18. Issand päästab mind ärra keige Kur
ja Tõõst / ning peab mind üles omua taewase Riiko
tarwis. Temmale olgo. Au iggawest iggawessels Ujaks!

217. Mis pallud sinna sefinnases seit
seme Palwes?

Uemas taewane Issa/ päästa meid ärra keis
gest Jhho ning Hinge/ Barra ning Auo Kurjast
ning wimati/ lo meie Surma Tannikenne tulleb/ siis
anna meile übbe õnsa Otsa/ ning wotta meid sefin
nasesst Hädda Orrust ennese jure Taewasse!

218. Uele mulle pühha Issa Meie/ Lõp
petusse Sannad?

Sest siino pärralt on Riikus /
ning Wäggi / ning Au iggawest.
Amen!

219. Mis andwad meile need Lõppetusse
Sannad täda?

Neid Kinnitussi/ kummad meie Ujso üllewel
pearwad/

peawad/ ning meid kindlaks tewad/ et meie Palwe
 Jummalalt on kuulnud.

220. Kummad ommad needsammad
 Kinnituffed ?

(1.) Sinno pärralt (oh taewane Issa) on
 Riiklus: Se on/ meie olleme sinno Riikluse Mah-
 was / kummad sinna olled lohud / kalliste ostnud
 ning pühitsenud / kui sinna needsammo / Meie Issax
 kui omma Lapsi ning Pärrijaid / meie Issand ning
 Runningas / kui omma Allamid / armolikkult aitad.

(2.) Sinno pärralt (oh taewane Issa) on
 Wäggi. Sinna rallisfed keite ülle. Sinno Kääs
 on Wäggi ning Woinus: sinno Kääs on se ;
 sinna woid / ning et sa Issa olled / annad sinna keit /
 annad andeks ning wottad ärra / mis / ning kuida
 meie pallume.

(3.) Ning Au iggawest. Sinno pärralt
 peab ollema Au ning Kitus iggawest / kui sinna
 meid kuled ; Sinna / teed sis omma Armo sureks
 ning näidad ennast utsego meie Issa ülles.

(4.) Amen!

221. Mis on / Amen?

Et minna pean kindlast uskuma et se taewane
 Issa meie Palwe on heldest wastowotnud ning
 kuulnud : Sest temma issi on meid käästnud nin-
 da palluda ning tootanud / et temma meid tahhab
 kuulda. Amen! Amen! se on / ja / ja / se peab ninda
 sündima.

222. Miss olleme meie kindlad, et meie Pal-
we Jummalale Mele pärrast on/ ning et
temma sedda kuleb?

(1.) Temma on meid käsnud palluda.

(2.) Tootanud meid kuulda.

Sam. 8. 27/8. Minno Südda pannud sinno ette sinno
Sanna: Teie peate minno Pallet otsima; Sepärrast otsi
minna ka/ Issand/ sinno Pallet.

Sam. 8. 50/ 15. Hüa mind appi Häddas / siis tabhan
minna sind ärrapäästa / ning sinna pead mind kiitma.

Joh. 16. 23. Töest/ töest minna ütlen teile/ kui teie felt Iss-
sali midbakid pallute minno Kimmel / siis annab te minna
teile.

223. Kas siis Jummal iikka meie Palwet
kuleb?

Jaiikka/ kui meie tegema Mele pärrast pallu-
me I. Joh. 5. 14.

Ehke temma ei igga l'ord (1.) seddamaid
(2.) ja seddasamma ei anna/ mis meie pallume /
waide muud.

224. Misspärrast ei anna temma iikka /
mis meie pallume?

Et meie peame (1.) ussinaminne palluma (2.)
omma Usso/ Kannatust ning Lotust oppema (3.)
Meie Pattust Pöde nisse Biwitamisse päle möt-
lema. (4.) Sedda ennamb rõõmsad ollema /
kui temma õigel Ajal annab / me meie olleme pal-
lunud.

225. Misspärrast ei anna temma wahhele
seddasamma mis meie olleme
pallunud?

Sepárrast/ et temma sedda teab meile Rahju's
 sawa/ sepárrast annab temma muud/ me meile en-
 namb tarwis ning parramb on.

226. Kummad ommad need/ Kummad
 Poggones ei sa kuuldud?

Need kummad ilma Pattust pöörmisseta/ Ussota
 ning mitte twest egga Süddamest ei pallo.

Joh. 9/31. Meie teame/ et Jummal need Pattused (Kum-
 mad ennast Pattust ei pöra) ei fale/ waide ke Jummal
 kartlik on ning temma Tabmist teeb/ sedda kuleh temma.

Jak. 1/5/6/7. Kui kellegille teie saas Tarkust ärra pu-
 dub/ se pallogo Jummalalt/ ke keigile heldest annab ning
 ei heida sedda ühhegi ette/ siis peab se temmale an-
 netama. Algga temma pallogo Ussus/ ning ärra olgo mit-
 te kahhe wahhel; Sest ke kahewahhel on/ se on Merre
 Lane saarnane/ kedda Tulest aetakse/ ning heidetakse. Sest
 aiusgugne Inimene ärra mötlego ennast middakid self
 Issandalt sawa.

Esa. 29/13/14. Sepárrast et sesinnane Rahwas om-
 ma Suga minno liggi tulled/ ning omma Uidega mind
 awustab/ agga nende Südda kangel minnust ärra on/ siis
 tabhan minna ka sesinnase Rahwoga immelikult ümber-
 läia/ immelikult ning weidraste.

227. Misuggused Rinnitussed tullewad üh-
 he Riski Inimessel päle sedda uskuda/ et
 temma Palwe Jummal ees saab
 kuuldud?

Et temma Jummalaga Sädusse sees on.

Jer. 31/33/34. Se peab se Sädus ollema/ kumma
 minna Israeli Kojaga tabhan tehha/ párrast sedda Aega/
 ätled Issand: Minna tabhan omma Sädust kestile nen-
 de sekka ning nende Süddamede sisse kirjotada/ minna tah-
 han nende Jummal olla/ ning neimad peamad minno

Rahwas ollema/ ning ükski ei pea ennamb teist/ eiga Wend
teist õppetama ning sütlema: Tuune Issandad; waide/ nem-
mad peamad mind leil tundma/ pissokessed ning sured/ üt-
leb Issand. Sest minna tahhan neile nende kurjad Tõdd
andeks anda/ ning ei tahha mitte ennamb nende Pattude
päle möttelda.

228. Kus onsesunnane Sädus Jum-
malaga tehtud?

Pühhas Ristmisses.

1. Peetr. 3/22. (We, Uppotusse We) Wasto täh-
bandaminne/ Ristminne/ teeb meid õnsaks/ ei mitte se Ro-
usse Rahhabeitminne Lihha päält/ waide hä Südda-
me Lunnistusse Sädus Jummalaga läbbi Jesusse Kris-
tusse ülestõstmisse.

229. Mis on meie Jummal sefennase

Ristmisse Sädusses tootanud?

Sedda/ et temma meid läbbi se Pühha Rist-
misse puhtaks tahhab pesta meie Pattust/ ning
meile needfammad leil andeks anda/ Kristusse
fees meid ommaks Lasteks ning Perriaks wasto
wotta/ läbbi Pühha Waino meid pühhitse-
ning wimati iggawest õnsaks teha.

Apostl. 1. Kor. 22/16. Lause ülles ning lasse ennast
ristida/ ning ärrapesta sinno Pattud/ ning hia appi Is-
sanda Nimme.

Kal. 3/26/27. Teie ollete leil Jummal Lapsed läbbi
se Ussu Kristusse Jesusse sisse/ sest niimitto lo teid on rist-
itud/ need ommad Kristust ennes päle wotnud.

1. Kor 6/11. Teie ollete ärrapestud/ teie ollete pühhit-
sedud/ teie ollete õigeks sanud läbbi Issanda Jesusse Nim-
me/ ning läbbi meie Jummal Waino.

230. Mis olleme meie siis nisugguse Säd-
usses Jummalalle tootanud?

Meie

Meie tahhame ärrawanduda Kurratid/ ning teit
 temma Eood ning Teggio / se on/ teit Patto/ et
 meie tahhame Jummalala se Jssa/ kui meie Eoja ning
 Ullespiddaja/ Jummalala se Poja/ kui meie aino Luni-
 nastaja/ Bahhemihhe ning Önnisteagija / Jum-
 mala se Pühha Waimo / kui meie Pühhitseja sisse
 uskuda ning sed'asunna auustada

231. Olled sinna ka Jummalaga sedda
 Säduft teinud?

Ja/ kui minna ollen ristitud/ siis on Jummal
 minnule/ ning minna ollen omma Kristi Jssa/ ning
 Kristi Emmade läbbi Jummalalle sedda tootas-
 nud.

232. Mis siis Ristminne on?

Ristminne ep olle mitte paljas
 Wessi/ waide üks nisuggune Wesi-
 si/ kumb Jummalala Kässus säetud/
 ning Jummalala Sannaga ühte on
 pandud.

Eweef. 5/25/26. Kristus on armastanud Koggodust/
 ning on ennast isse temma eest ärraannud/ et temma sed-
 da tahtis pühhitseada/ ning on tedda puhtaks pesnud läbbi
 Wepehennisse Sanna sees.

232. Kumb on nisuggune Jummalala
 Sanna?

Kui meie Jssand JESUS Kristus
 ütleb Marth. 28/29. Mänge/ ning
 tehke Jüngriks teit Pagganad / ning
 risti.

ristigi nemmad Jumjala se Issa/
ning se Poja/ ning se Pühha Waimo
Nimmel.

234. Kuida peab ristitama?

Se sündinud ellaw Jumimenne peab Wette kass/
tetama ning Waega sippotadama/ ning Nim/
melt nimmetadama/ ning siis peab üteldama:
Minna ristia sind N. N. Jumjala Issa/ ning
se Poja/ ning se Pühha Waimo Nimmel.

235. Mis annab ehk sadab se
Ristminne?

Temma sadab Pattude Andeksandmist/ pääs/
tab ära Surmast ning Kurratist/ ning annab ig/
gwest/ Onnistust teigile/ kummad sedda ussowad/
ninda kxi Jumjala Sanna ning Tootussed ku/
lotawad.

Aposil. S. R. 2/ 38. Pöörge enwast Pattust/ ning laske
ennast iggawls teie säast ristitada JEsusse Kristusse Nim/
me päle Pattude Andeksandmisseks/ siis peate teie Pühha
Waimo Anded sama.

Rom. 6/ 3. Eks teie tea/ et/ mitto meid Kristusse
JEsusse päle ou ristitud/ ou Surma sisse temma ristitud.

Kal. 3/ 27. Gest nimitto ko teid ou ristitud/ need om/
mad Kristust ennes päle wotnud.

236. Kummad ommad needsammad Jum/
jala Sannad ning Tootussed?

Kui meie Issand JEsus Kris/
tus ütleb Mark. 16/ 16. Ke ussub/
ning

ning saab ristitud / se peab õnsaks
sama / agga te ep usso / sedda peab är-
rasunnitama.

236. Kui woib Wessi ni sured Asjad
tehha?

Wessi ei te sedda tõest mitte / waide Jumma-
la Sanna / kumb Wega ning We jures on / ning
Ust / kumb sedda samma Jummalala Sanna Wees
ussub ; Sest ilma Jummalala Sannata on
Wessi paljas Wessi / ning ei mitte Ristminne /
agga Jummalala Sannaga on se üks Ristminne /
se on : Üks Armo täis Ello Wessi / ning uest Sündi-
misse Pessiminne Pühha Waimo sees / kui Püh-
ha Paulus ütleb Titusse Kamato kolmande Päs-
tüllis : Lääbi Jälle Sündimisse Pessimisse / ning
Pühha Waimo Uendamisse / kumma temma wäl-
ja wallanud on üle meid rohkesti läbbi Jesusse
Kristusse meie Sündiseggija / et meie läbbi temma
Armo õiged ning iggawesse Ello Pärrijad peame
õllema / Lotust möda. Se on wissist tõssi.

238. Jo sul süis pühhas Ristmisses suure
Rõmo on ?

Ja / kuis süis ? Sest se teigewäggetwamb Jummal
on minnoga ühhes Sädusses ; Temma on mind
Watto sees sundinud Wihha Last läbbi pühha
Ristmisse ommaks Lapse's jälle sunnitatud ; Sin-
ma Pühha Waimo on temma pühhas Ristmisses
rohkesti.

rohkeste minno ülle wäljawallanud / mind selgest
 Armust õigeks ning iggawesse Elio Pärriaks teinud.
 Sepärrast woib se pühha Ristminne Patto / Kur-
 rati / Surma ning Põrgo, Hana wasto mind rõ-
 mustada :

239. Agga kas sinna woib Ristmisse Armo
 jälle ärrakaotada ?

Ja / kui minna täädwa Pattude sees / ja Kur-
 rati Teode sees parrandamatta järgest ellan / siis
 langen minna seinnasest Armust jälle ärra / saan
 kawwalaks Wandjaks / ning rikkun ärra sedda
 Sädust / me minna Jummalaga ollen teinud.

240. Süs ep anna Ristminne meile mitte
 Lubba meie omma Meelt mõda
 ellada ?

Ei mitte ; waidetemma tähhendab / et se wan-
 na Adam peab meie sees läbbi iggawawase Kah-
 hetsemisse ning Pattustpõõrmisse sama ärrauppa-
 tud / ning ärrasurrema / leit Patto ning Kurja Huna
 modega / ning peab iggawaw jälle ette tullema
 ning üllestouma uus Inimenne / ke õigusses ning
 Pühhusses iggawest peab ellame.

Rom. 6 / 4. Meie olleme Kristussaga wahhamatte-
 tud läbbi Ristmisse Surma sisse / et õtsego Kristus on
 üllesärratud Surmest läbbi Issa Luu / minda peame ka
 meie übbe ne Ellus läima.

241. Mis on se wanna Adam ?

Se Parris, Pat leige omma Souga.

242. Mis pärrast kutsotakse se wannaks
 Adamiks ?

Sepärr

Sepärast/ et meie sedda teik esimesse Innimes-
felt Adamilt olleme pärrinud.

243. Mis selle wanna Adamille peab
tehrama?

Meie peame tedda ärrauppotama ning ärras
surretama: leige Patto ning Kurja Himmudega.

Kal. 5/ 24. Kummad Kristusse pärralt oninud / need
povad omma Lihha Kristi/ Himmu ning Lahtmistega.

244. Mis läbbi peab tedda ärrauppotama
dama?

Läbbi iggapäwase Pattude Kabhetsemisse/ ning
Pattust Pöörmissse.

245. Kuida saab sesamma iggapäwase Kab-
hetsemisse ning Pattust Pöörmissse läb-
bi ärrauppotud?

Kui minna iggapäw ennast kuusan/ kuida min-
na Jummalala wasto Patto teen/ neidsammo Pat-
tuid Kabhetsen / Uffus Kristusse läbbi Pattude
Undeksandmist / ka Pühha Waimo Abbi uels
Sanna kuulmisses pallun / ning se läbbi igga-
päw pissud wanna Patto Kumbest mahha jättan.

246. Mis on uus Inimenne?

Ke Uest. Cündinisse Armo sees kindlast jääb /
ning sellesamma Wä läbbi / Sigusses niug Pühhis-
suses Jummalala ees ellab.

Eweef. 4/ 23. Sage uels omma Mele Waimus /
ja wotke ennes päle ue Inimesse / ke Jummalala järrele
on loodud / tössitse Sigusses niug Pühhisuses.

247. Kas meie siis peame läbbi se Ristmiss
se nisugguseks ueks Innimesseks
sama?

Ja; Sest Ristminne ep olle mitte ükspäines
sejälle. Sündmisse / waide ka Pühha Waimo
Uendamisse Wesseminne. Kus sesinnane Uendamunne
ei leieta / sääl ei woi Innimenne sest Ristmisse
Urmust ennast mitte rõmustada.

248. Kas need ka / kummad ülle Ristmisse
Sädusse ommad astnud / woirwad jälle Ar-
mo / ning Pastude Andeksandmist
sada?

Ja. Kui nemmad ennast teigest Süddamest
Wattust pöörwad.

1. Joh. 2 / 1 / 2. Kui legid Watto teeb / siis on meil
üks Eest. Kõikja Issa iures / JEsus Kristus / ke õige ou-
ning Isamma ou Leppitus meie Wattude eest / ag-
ga ei mitte ükspäines meie / waide ka teige (Wattude)
eest.

249. Kuida ning kus uendame meie se Rist-
misse Sädust Jummalaga?

Pühha Ohto Sõmaaja sees / kumb ka kutsus
talse Altari Saakramendiks.

250. Mis on Altari Saakrament?

Se on meie Issanda JEsusse
Kristusse tõssine Jhho ning Weri /
Lewa ning Wina al meile Risti
Nahwa.

Kahwale süa ning jua/ Kristuffest
 ennessest sisse säetud.

251. Uete mulle Sisse, Säadmisse
 Sannad ?

Meie Issand Iesus Kristus/ sel
 õsel kummal temma ärraanti/ wot-
 tis temma leiwa/ tännas ning murdis/
 ja andis omma Jüngeridelle ning ütles;

Wotke ning söge / se on minno

Jhho! kumb teie eest antakse; Sed-
 da tehke minno Mälletussiks.

Selsammal Kombel wottis temma
 ta Karkita / pärrast õhto Sõdmae-
 ga / tännas ning andis neile se ning

ütles: Wotke ning joge keit süc

seest/ sefinane Karkitas on se

uus Testament minno Berre

sees/ kumb teie ning minne eest ärra-

rawalletakse Pattude Andeksand-

misseks; Sedda tehke / nimittoford

tui teie sest jote/ minno Mälletus-
set's.

252. Kes on pühha Jheso Sõõmaja sisse
säädnud?

Meie Jssand JEsus Kristus.

253. Mil ajal on temma sedda sisse sääda-
nud?

Wiimsel Jselenne omma Surma.

254. Kellele on temma sedda sisse
säädnud?

Meile Nisti Jnnimestelle kummad temma sisse
ustwad.

255. Mis antakse meile pühha Jheso
Sõõmajas?

Leiwaga antakse meile se tõssine jures ollewa
Kristusse Jhho / kumb meie Pattude eest on Sur-
ma sisse ärraantud; Winaga se tõssine jures ollewa
Kristusse Berri / kumb meie Pattude eest on ärr-
ravallatud.

256. Kuida annetakse meile need sinna sed A-
jad pühhas Jheso Sõõmajas?

Ninda et meie omma Suga Kristusse tõssis-
t Jhho ning Werd same ning wastowottame / ehk
sõme ning jome.

1. Kor. 30/16. Se õnnistud Karrikas / kumba meie
õnnistame / e's temma olle ühhendus Kristusse Berrega
se Leib / kumba meie murrame / e's temma olle ühhendus
Kristusse Jhboga?

257. Kust read sinna sedda?

Meist

Nelst Siffesådmiffe Sannust: Söge/ se on
 minno Jhho / joge / se on minno Berri.

258. Mis Kaswo on meil selleguse

Sömissen ning Jomiffest?

Sedda näitwad meile needfinnatsed Sannad:
 Zeie eest ärraantud ning ärrawalletud / Pattude
 Andeksandmisses; et meile Saakramentis Pat-
 tude Andeksandminne/ Ello ning Önnistus nende
 Sannade läbbi saab antud; Sest kus Pattude
 Andeksandminne on / sääl on ka Ello ning Ön-
 nistus.

259. Mis Kaswo on meil weel sest?

Temma aitab Uffo Kinnitusses/ Ello Parran-
 dusses/ Uhhendamisses Kristusses/ iggawesse El-
 lo Lotusse Kinnitusses/ kumb leit Pattude Andeks-
 andmiffe päle pohjandab.

260. Kui woib ihholik Söminne ning Jo-
 minne nisaarnased sured Asjad tehha?

Söminne ning Jominne ei te toest sedda mitte:
 waide need Sannad kummad sääl seiswad: Zeie
 eest antud ning ärrawalletud Pattude Andeksand-
 misses/ kummad Sannad ommad se ihholikko
 Sömissen ning Jomiffen jures/ kui Pätül pühha
 Saakramendi sees / ning ke needsammo Sanno
 ussub / sel on mis nemmad ütlewad ning toota-
 wad/ Pattude Andeksandminne.

261. Mis peame meie teggema/ Kui meie
 pühhas Jhho=Sömaajas Kristusse Jhho söme/
 ning temma Werd jome?

Meie peame omma Mele tulletama/ kui wägga
temma meid on armastanud/ et temma meie Lutu
nastamissels ennast iski on Surma sisse ärraant
nud/ ning omma Werre ärrawallanud/ ning ninda
peame meie temma Surma kulotama.

1. Kor 11/26. Ni mitto kord kui teie seddasinnast Leis
ba söte/ ning sesinnase Karrikast jote/ siis kulotage Issanda
Surma / senniks / kui temma tulleb.

262. Mis pärrast peame meie Kristusse
Surma mälletama ning kulotama?

(1.) Et meie Patto päle logaone wihsosk
same/ kumma pärrast Kristus ni paljo pididi kann
natama

(2.) Et meie Pattude Andeksandmist kindlast
ussume; Sest Kristus on sedda ni kalliste saak
nud;

(3.) Et meie Kristusse Saakmist ning Döwe
rust möda peame ellama; Sest temma on ni pal
jo meie eest kannatanud.

263. Kes wottab se Pühha Altari Saakra
menti auste wasto?

Paostma ning Jhho p. est ennast walmista
ma / on üks kaunis wäljastpidine Kombe / ag
ga se on õige aus / ning hästi walmistud /
kennet üks on meisinnaste Sannade päle: Teie
eest ärraantud ning ärrawalletud / Pattu
de Andeksandmissels; Alga se neidsinnate
id S. nno ei usso. ehk kalsipiddi mötleb / se ei oll
mitte wäart. egga hästi walmistud; Sest se Sann
nat

na / Teie eest / tahhab selgid uplikko. Süddas
mid.

264. Kuida peab üks Innimenne ennast öie-
te walmistama et temma Pühha Jhto söma aega
woib aufaste wasto wotta?

Innimenne kiusago ennast issi / ning ninda söge
temma fest Leiwast / ning jogo fest Kariikast.

265. Kuida sünnib se Kiusamine?

Et minna Jummalala kumme Käske möda om-
ma Ello ning Teud läbbi katsun / kuida minna
neidsammo ollen piddanud / ehk ei olle piddand; pä-
rast hästi ärra mötlen / kas minna omma Pat-
tuid Süddamest kahhetfen? Kas minnul tössistella-
wad Usko on Kristusse sisse? Jummalala Armo Süd-
damest iggatsen? Kristusse Oigust kindla Totusse-
ga minno ommaks arwan?

Kuida minna ennast eddespiddi tahhan pidda-
da? Kas se Ettevotminne Parrandusse pole Kato-
waluffeta on? Kas minnul keik Pattude / Pattuste
weto Kumbede ning Seltsi eest Hirm on / se was-
to / kas mul Himmo ning hääd Meelt on Jum-
mala Sanna möda minno Ello parrandada?

Kas minna tahhan neid Noud / kummade läb-
bi minna tahhan omma Ello parrandada (kui on
ussinast Jummalala Sanna kuulma) ning selle päle
mõlema; süddamelik Palwe Jummalala pole et
temma se hä Ettevotmisse peab üllespiddama
(Kaswatama) ussinast tahhan pruukida?

2. Kor. 13 / 5. Kiusage ennast issi / kas teie i-
ollete; Katske ennast issi läbbi / ellik eik teie enna-
tunne / et Jhesus Kristus teie sees on?

266. Kas need woivad aufaste Jummal
Armole minna / kummad ennast ei kiusa ?

Ei wot mitte ? Ke kurbaste sööb ning iööb / se sööb
ning iööb enneselle issi hukkatust / et temma ei te
Wahhet Issanda Ibhust.

267. Kas need woivad aufaste Jummal
Armole minna / kummad wallatummal kumbel
Pattude sisse jãrowad ?

Ei mitte. Sest Kristusse Ibhõ / kumbo meie
pühha Ihto Soomajas söme / ning tem na Weri
ri / kumma meie söme / ei olle mitte sevärrast ärras
antud ning ärrawalletud / et meie se löbbi P. ttus
de ning Jummalia karkmatta Ello sees peasi ne
kinnitud sama / waide et meie sest same ärrapäaste
tud / ning et meie peame makhajãtma Pattude Jes
nistust.

268. Mil Ajel hakkatkse nisurgust Riis
samist ?

Keige ennama siis / kui Pattale minnakse.

269. Mis on Pattale kãima ?

Ommad Pattud Jummalalle / ning selle Iis
semel Kirri Iffandalle illestunnistama.

270. Mis suggused Tõkkid ommad Pattal
kãimisse jures tarwis ?

Minna pean (1.) ommad Pattud / ning et
nemmad minnul haiget tewad / illestunnistama.

(2.) Kristusse pärrast Armo ning Andeksand
mist palluma / (3.) uest ennes eite wotma / ning

tootama läbbi Jummalale Armo omma Eslo par-
randada.

271. Kas sinna issi neist sinnaissist Tükkist
Patto = Tunnistamisse Sanno woid üh-
te sãda?

Minna tunnistan / et minna ollen raskestes Mõts
tedes / Sannade ning Teodega Patto teinud / ning
sega Jummalale Bibha ning Nuhtlust ärrateni-
nud, agga minna tahhetsen omma Pattuid teigest
Süddamest / ning pallun nende Andeksandmist
Kristusse pärrast / ke minno Pattude pärrast on
ärrasunud. Minna tahhan eddespidi ennast
parrandada; Armas Jummal / anna mulle se
tarmis omma Puhha Baumo!

272. Kas minna woin nisugguse Passo Tun-
nistusse päle / Pattude Andeksandmisses /
kumb mulle sest Kirrik Issandast Kulotakse /
Kindel olla?

Ja. Sest Kristus on omma Kirgule se Am-
meti annud / kumb sedda läbbi se säeto Jutlusse
Ammeti teeb. Mis teie Ma pääl seote / peab ka
Taewas ollema seotud / ning mis teie Ma pääl
päästate / peab ka Taewas ollema päästetud. Matt.
18 / 18. Joh. 20 / 23. Sest Tootusses pean
minna Ussus rõmustama / kui se Kirik Issand mind
minno Pattust wallale pajatab.

² Kor. 5 / 19 / 20. Jummal oli Kristusse sees /
ning leppitas Ilma issi ennelega ärra / ning ep arwanud
neile

neite mitte nende Pattuid / niug on meie säas üllesääd,
 nud se ärraleppitamisse Sanna: Sepärrast olleme meie
 nüüd Kässud Kristusse Üffemel / sest Jummal manit,
 seb meie läbbi; Sepärrast pakume meie nüüd Kristus,
 se Üffemel: Easte ennast ärraleppitada Jummalaga.

273. Algga Kas minna woin Pattude An-
 deksandmisseset rdmustada / kui minna omma Pat-
 to ei kahherja / eiga mdele ennast par-
 randada?

Ei mitte. Sest / kui minna ennes ette ei wots
 ta ennast Süddamest parrandada / ning kummatiga
 gi omma Suga Jummalalle sedda tootan / siis
 otsin minna Jummalad ning Jummeest pet-
 ta / ning siis on nisugaune Pattalekalmuane issi üks
 ni suur Pat / kumba Jummal ajalikkult ning iggas
 west aubtleb.

Esa. 29 / 13 / 14. Sepärrast / et finnane Rahwas
 omma Suga miinas liagi tulles / ning omma Uledega miad
 auust: b / agga nende Südda kangel minnuist ärra on / ning
 kartwad mind Jummeeste Kässude järrele / kummad nem-
 mad õppetawad / tahhan minna ka jefinnase Rahwaga
 immelikkult ümberkäia / immelikkult ning weidraste.

Homiko. Öhto. ning Sõdmaja Palwest.

274. Kuida peame meie keik omma Ello
 Päwi hakkama ning lõppetama?

Süddamelikko Palwega. Sepärrast on ka Ho-
 miko ning Öhto. Palwe pühhas-Easte. Öppe-
 wiffes ette kirjutud.

275. Mis pead sinna Homikul ning Dhtul
teggema/ kui sinna ülestoufed/ ellik maggama
lähäd?

Minna pean pühha Kristi ennese ette heitma
ning üttelema: Nüüd õnnistago mind Jummal
Issa/ Poeg/ ning Pühha Waim. Amen.

276. Mikspärrast heidad sinna Kristi
ennes ette?

Ei mitte sepärrast/ otsego olleks Kristi sees üks
issiärrane Wäggi/ waide et minna omma Mele
tahhan tulletada sedda Kristi päle podud Kris-
tust/ ning tunnistan et minna temma sees üks
päines Ibbi ning Õnnistust otsin.

276. Mis sinna nende Sannadega moistad/
kui sinna üled: Nüüd õnnistago mind
Jummal?

Minna annan ennast Jumma ka Kaitsemisse ning
Tahmisse alla / et temma mind Dõd ning Pää-
wa peab wõlitsema. Nõnda kui temma issi tah-
hab. Eest minna tean tõest/ et temma ep lasse midä
dakilid Kurja minno päle tulla/ sepärrast et tem-
ma minno armolinne Issa on.

276. Üle mulle omma Homiko ning Dhto
Palwe?

Minna tännan sind / minno armias
taewane Issa / Jesusse Kristusse sinno
arma Poja minno Issanda lähbt / et sin-
na mind minnewal Dsel (Päwal) teige
Ihho ning Hinge Rahjo eest armolikkust
olled

ossed hoednud ning kaitšnud. Minna
 pallun sind / anna mul andeks leik Bat-
 tud ning Heksitussed / kunnadega minu-
 na sind ollen wihestanud / ning hoi aja
 kaitse mind ka sessinnasel Päwal (Osel)
 armolikkust leige Batto / Kurja ning
 Rahjo eest / et leik minno Mötte / San-
 na / Teggo ning Ello sinno Mele pärrast
 on. Sest minna annan omma Jhho ning
 Hinge / omma Kuninga / illemad ning
 Wannamad / leik Kristi - Rahwa /
 ning leik / me minnul on / sinno Jum-
 malikko Holele ning Kätte ; Sinno Püh-
 ha Waim wallitsego mind / sinno püh-
 had Englid olgo minno jures / et se kurri
 Waenlane ühtegid Melewalda minno päle
 ei sa ! Amen.

276. Mis õppetakse se sinna ses Palwes ?
 (1.) Üks Tännaminne Jummal Kaitsemisse
 eest ;

(2.) Üks Palwe Batto andeksandmisse / ning
 Hoidmisse pärrast / leige Jhho ning Hinge Kurja
 eest.

277. Mis sinna weel Homikul pead
 teggema ?

Minna pean Jummal pühha künne Käsko
 emnes este wotma / kui Mõdo / kumma mõda
 minna leige Päwa omma Ello tahhan sada
 ning

ning tallitada / ning se päle pean minna Jummas
lad palluma / et temma mulle se tarwis omma
Pühha Waimo annab.

Osti ülles se Palwe Pühha Waimo pärrast 150.
Lüsimisses.

278. Mis pärrast pead sinna Shtul Jumo
mala kümme Käsko ennes ette
wotma?

Ühheks Beliks / kumma sees minna ennast kat-
sun / kuida minna sel minnewal Päwa ollen ellanud /
mis minna siis leian ennast kurjaste teinud / sedda
pallun minna Jummalalt Süddamest andeks. Ag-
ga kui minna ühhe eht teise Patto eest ennast ollen
hoidnud / siis tännan minna Jummalad / et tem-
ma mind se eest on kaitfenud.

279. Mispärrast peame meie omma igga
päwast Sõdmaiga Palwedega algama ning
lõppetama?

Ei mitte ütspäines sepärrast / et meie Jummas
lad tänname / et temma meile Sõmist ning Jemist
on annud / waide et meie tedda ka peame pallu-
ma / et temma sedda meile lassib figgida meie Sh-
hy Koffotamisses ning Terwisess.

5. Mos. 8 / 6 / 10 / 11. Pease Jssanda omma Jum-
mala Käskusid / ning hoia temma Teid; Ning kardada
tedda / ning kui sinna olled sõnud ning täieks saanud / siis
pead sinna Jssandad omma Jummalad kiitma se hä Ma eest /
kumma temma sulle on annud. Hoia ennast / et ep sinna
Jssandad omma Jummalad ärra ei unuusta se läbbi / et
sinna temma Käskusid / temma Kohto ning Säädmissi et
pea.

1. Tim. 4 / 4 / 5. Keil Jummalad Eoom on hä ning
mid.

mõddakid ei olle ärraheitlik / mis Tännoga saab wasts woe-
tud; Sest se saab pühitsedud läbbi Jummal Sanna
ning Palwe.

280. Mis pallud sinna enne Sõõma
aiga?

Kuninga Dawida 145. Laulust / 15 / 16.
Loust.

Keikide Silmad lootwad sinno päle Is-
sand / ning sinna annad neile nende Roga
ommal Ajal. Sinna teed lahti omma helde
ja rohke Kä / ning täidad keik / me ellab
hä Melega.

Se järrele / Issa Meie nlag sebda Palwed.

Issand Jummal Taewane Issa / õants-
ka meid ning neidsinnatsid sinno Andid /
kummad meie sinno rohkest Aruust was-
towottame / Issusse Kristusse meie Issan-
da läbbi ! Amen.

284. Mis suggused Silmad lootwad
Issanda päle?

Keikide Silmad / keikide Innimeste / Kuninga-
gade ning Wõrstide / ja ka keik ellawa Weiste
ning Metsaliste Silmad.

Eaw L. 104 / 27. Issand / keik lodab sinno päle /
et sinna neile Roga annad ommal Ajal. Kui sinna neile
annad / siis koggowad nemmad / kui sinna omma Kä
lahi teed / siis sawad nemmad Häga täidetud ; Kui sinna
omma Palke ärra peidad / ehmatawad nemmad
ärra ; Sinna wottad ärra nende Hinge / siis lähhawad
nemmad tühja / ning sawad jälle Põrmuks.

285. Kuida lootwad keik Silmad Jssanda päle?

Uspikkud Jummalä Lapsed lootwad temma päle Lapse Lotussega / need moissimatta Weikjed omma lodo komba pärrast kumma / nemmad Kissen Damisse ning Ullomissessa tända andwad.

Matth 6 / 32. Teie taewane Jssa teab / et teil jedda keik waja on.

Law. 8. 104 / 20 / 21. Sinna teed Pimmedust / et J tulleb; Siis ligowad keik Metsalised; need noored Pötkerad, kummad Saki rögitwad / ning omma Koo Jummalast otswad.

286. Kes annab keige Jnnimestelle ning Weistele nende Koa?

Jssand meie Jummal.

288. Mis sugguse Koa annab temma?

Nende Koa / kumb igga ühhel temma lodo komba pärrast varras ning hä on.

288. Mil Ajal annab temma neile nende Koa?

Ommal Ajal / Se on öigel / ning sel Ajal / kumb temma Wele pärrast on / kui temma neid ürrikesse Aja on lastnud Nälga-nähha.

289. Mis pärrast annab temma Koga?

Et keik me ellab / veab täiel's sama; sepärrast annab temma sedda Koga minda / et temma ka selle Koale Wägge annaab meid täita.

Matth. 4 / 4. Jnnimene ei ella mitte ükspäines kei. wast / waike igga ühhe Jummalä Su läbbi tullewa San. ma.

290. Kuidā pallud sinna pārrast
Sōdm= Aega?

Tānnage Jssandad/ sest temma on
helde/ ning temma Heldus festab
iggawest; ke keige Lihhale Koga an-
nab/ ke Wetstele nende Sōmist an-
nab/ netle nore Kaarnille/ kummad
tedda Appi hūudwad. Temmal ep olle
Kōmo Hobbose Wāast/ eiga Mele-
hāād ūhhegi Mihhe Lutst; Sei Jss-
sandal on hā Meel nende pāle/ kum-
mad tedda kartwad/ ning temma Ar-
mo pāle lootwad.

291. Mis weel?

Meie tānnaine sind / Jssand Jum-
mal / Taewane Jssa / JEsusse Kris-
tusse meie Jssanda lābbi / keige sin-
no Ande ning Hāteggemisse eest / ke
ellad ning wallitjed iggawest / Amen.

291. Mis pārrast tānnad sinna
Jssandad?

Et temma armolinne on ning helde ehk rohke /
ke meie selged hāād teeb ning annab.

293. Ets Jummal ärrawässi hääd
tehbēs?

Ei mitte; Eest temma Heidus leetab iggawest.

294. Mis se on: Sel Jffandol ei oile
Melehääd Hobbose Wääst?

Jummalal eiolle mitte nisuggunie Melehä Hob-
bose Wääst / et temma tedda temma Rammio
pärast peaks toitma / ninda kui Wörstid ning su-
ted Jffandad omma Hobbose ning Kõete / nende
Rammio ning Jffo pärast kollist peawad.

295. Kuida sedda peab moistetama / mis
ühhegi Mihhe Luist üttele
dakse?

Oise ninda sammote. Jummalad ei waa sinna
ühhegi Inimesse Kangus ehk ihholik Wäggi /
et temma temmale sepärast peaks hääd tegge na /
ninda kui Runningad ommad Soldadid nende
Kangusse ning Wä pärast toitwad.

296. Mist on Jummalal
Melehääd?

Setimal on Melehääd nelik / kummad tedda
kardwad / ning temma Arms päle lootwad; Se
on: Kummad Laste Kõbeltemina siie ütw d.

296. Kuida wot ne meie nüüd teige parres
minne Jummalad tämada / Sõnisse / Jos
nisse ning teige Hätegemisse eest?

Kui meie teige Asjade ule tedda eestimist Wäsi
to mada Kardame / armastame ning temma päle
ledame.

298. Sinna olled nüüd täda sannu hopis
 tükis Kristi õppetusse; Kas se kü on/
 ee sinna sedda tead?

Ei mitte; Waide minna pean ta sedda mõ-
 da õiete usma; ning ninda kui Kristi. Inimess
 kuhus on / ellama.

299. Kuida tahhad sinna sedda ha-
 kata?

Minna tahhan ennast seinnase õppetussele igga-
 pääw ussinast õppetada; Jummalast temma Püh-
 ba Waimo palluda / et temma mind õpetab seda
 da õise tundina / usma / moistma ning teggema.

300. Kuida pallud sinna
 sedda?

Armas Eawane Issa / minna tannan sind /
 et sinna meile omma õnsaks teggewa Sundmist om-
 mas Sannas olled täda annud: Lasse mind / sin-
 no Arme läbbi nisugguses Sundmisses lastwada
 ning illatäiemaks sada! Ehhita se läbbi ülles min-
 no Süddames sedda tõssist Usko; kumb läbbi Ar-
 mo reggew on; Pühuse mind ommas Ewes /
 sinno Sanna on se Tõssi; Anna mulle ta wi-
 mati pärrast sedda sinnast Aega / iggawest Ello /
 et minna sind selle sees woin tälest tunda / nähha
 iggawest sinno jure jada / Jesusse Kristusse sinna
 Woja / meie Issanda läbbi! Amen.

Von der Tauffe und Copu-
 lation.

Bernab

Bermahnung vor der Tauffe!

So

Denen Anwesenden bedachtsam und deutlich vorgelesen werden muß.

Armad Ritst-Jummissed.

Teie se Lapse seie ollate tonud / et
 tedda peab ristitama / peate teie se
 päle essiti mötlemä / missugguse
 Häddas fesinnane Laps on; Et temina
 on oimast Sündmisses üks Wibha Laps /
 Eibha Eibhast / Patto sees sadud ning
 sündinud / kumb ei woi mitte Jumina-
 la Rikkusse sisse saa / kui temina Weest ning
 Wainust jälle ei sünni. Pärast on tei-
 le ka tähhele pannemist sedda õnsad Set-
 sust / kumina sisse temina pühha Rist-
 misse läbbi saab : Nimitto / kui teid on
 ristitud / need oimad Kristust ennese pä-
 le wotnud / ütleb Pühha Paulus. Se-
 ga õppetab temina / et mete läbbi se püh-
 ha Ristmisse Kristusse Lulliamisses sa-
 me / ning temina sees Jummalast Di-
 gusse / Kattmisse / Ehibitamisse ning
 Dnistussega same õnistud / ning ninda
 Wibha Lastest Jummalä Armo-Lastes
 same / kummad Battust ärrapestud / ast-

wad Jummalaga Armo Sädusse sisse /
 kut keige hä ning Jummalala Armo. Toos-
 tuste / ning se iggawesse Ello Berrihad ;
 Kumb Assi neile uskikkulle ning San-
 na kuulwa Jummalala Lastele saurt Rö-
 mo annab / et neminad keiges Häddas
 Jummalast / kut omma Sädusse Seltsi /
 ning Kristusse läbbi ärraleppittud Issa
 Awwist wotwad römüstada / ning seft
 kindlad olla / ni mitto lord / kut nem-
 mad tedda Kristusse läbbi Süddawest Ap-
 pi hüüdwad ; Ning wotwad ka Surmas
 se päle kindlaste lota / et se tru Jummal
 omma Sädust mödda nende jures tabhab
 seista / ning mis temma neile Armust on
 tootanud / ning pühhas Kristimisses / kut
 Bitsadiga kinnitanud / ka töest tabhab
 anda.

Wimseks peab teil ka Meles olle-
 ma se / mis ristitude Jummineste Koh-
 hus on : Neminad astwad pühhas Kristi-
 misses Jummalaga Sädusse sisse / ning
 tootawad ärrawanduda Kurratid / ning
 teil temma Tödd / ning Teago / ning
 ueluda Jummalala se Issa / Poja ning
 Pühha Waimo sisse / siis peawad nem-
 mad

mad ka usko ning Sanna Ruuhmist Jum-
 mala wasto illes näitima / keiges. Häddas
 Jummalala jurest Abbi otsima / ihhes
 ues Ellus kätima / ning ei mitte Mele-
 ga wallitsewa Battude sees ellama /
 paljo wähdimal Noidusse Teodega Kur-
 ratit tenima. Nemmad sawad Kristus-
 sega ihhesuuguse Surmaks istotud / süs
 peawad nemmad ka Kristusse Selläimist
 möda Kannatusses kannatlikkud ollema /
 tenima järrele omma Kristi hä Melel
 kandma / ka omma pattust Ithha /
 tenima Himno ning Tahtimissega läb-
 bi iggawawase Rahhetsemisse ning Bat-
 tust. Bödrimist Kristi päle löma ning sur-
 tetama. Et se nüüd üls nisugune püh-
 ha ning kõrge Assi on / kumma jures ka
 se Pühha Kolm. aiuus Jummalal isst on /
 peame meie ennast hästi hoidma / et
 meie rojasse ning walmistamatta Südda-
 mega sete et asto; Meie peame allandik-
 ko ning uslikko Süddamega Jummalala
 ette sesinnase Lapse Hädda kandma / ning
 selle iggawest Armo sesamma päle pal-
 luma; Meie peame keigest Wääst kats-
 ma / et meie sedda suurt Hääd / me mei-

le Ristmisses on kugitud / ärra ei kaota /
 ning et meie sest Arinust ärra ei lange / wad
 de kui meie ollesime heksinud / sedda em
 neminne / läbbi süddamelikko Paktus
 Pöörmissse jälle tullesma / ning omma Säd
 dust Jummalaga uendama. Meie ning
 keige ennama sesinnase Lapse Wadderid /
 Jummad temna assemel Kindlast. Jännis
 Ussu sisse / ning Sanna-Kunnuist toota
 wad / peawad Süddamest-Hoost kandma /
 et sesinnane Laps omma Risti. Säd us
 möda saab Jummalaga Kartusses kaswa
 tud / et temna ka se iggawesse Ello Per
 rtiaks wimati woib sada. Ning sedda
 andko temnale ning meile keigile armo
 linne Jummal / Jesusse Kristusse meie
 Issanda läbbi! Amen.

Ristmissse Luggo.

Uimmetage Last.

Minne ärra / sinna rojane Waim /
 ning anna Maad Pühhale Wai
 mule.

Wotta pühha Risti Täbhe om
 Desat

Otsa † / ning omma Kinnu † ette ;
 ühheks Meletulletamiffeks / et sind
 se Risti päle podo Kristusse päle risti-
 taffe / ning et keik mis Kristus Risti-
 ti külles sinno häälē on saatnud / Rist-
 miffes sulle saab arwatud / et sinna ka
 Issanda Kristussele / se Risti me tem-
 ma sinno päle panneb / kannatalikkule
 pead järrele kandma / senni / kui tem-
 ma sulle wimati se iggawesse Luo /
 kumma temma sulle läbbi omma
 Surma Risti Sambas on saatnud /
 Armust annab.

Pallogem.

G H Leigewäaggerwamb / iggawenne
 Jummal / meie Issanda Jesusse Kris-
 tusse Issa / minna hüan sind appi sesinnase
 sinno Sullase (Ummardaja) päle / ke sin-
 no Ristmiffe Anded pallub / ning sinno
 iggawest Armo läbbi walmolikko Uest
 Sündimiffe tabhab. Wotta tedda was-
 to / Issand / winda / kui sinna olled
 sittelnud ; palluge / siis peate keie leidma /
 kopputage / siis tehtafse teile lahti. Sepär-
 tost anna nüüd sedda hääd sellele / ke pal-

sub / ning te lahti Ust sellele / le kopyutab /
 et temma se Taewase Bessemisse iggawest /
 Dunistamist saab / ning sinno Arnuust
 tootud iggawest Rikkust pärrib / Jesusse
 Kristusse meie Issanda läbbi ! Amen. X

Pallugem weel :

Eigewäggewainb / iggawenne Jum-
 mal / le läbbi Be-uyppotusse omma
 kangekohto möda uskmatta Isma olled är-
 ruyppotanud / ning usklikko Noa labbeksa-
 tessi sinno sure Armo pärrast hoednud /
 ning kowwa Barao keige temma Wä-
 ga puunase Merres ärruyppotanud / ning
 omma Israeli Rahwast kuitwalt läbbi saat-
 nud / ning sega sesinnase sinno Ristmisse
 Bessemist / me pärrast pididi tullemä /
 tähhendanud / ning läbbi sinna arma Bo-
 ja meie Issanda Jesusse Kristusse Rist-
 misse / sedda Jordand nina keik Wet ön-
 saks ning robleks ärruyppemisseks olled
 pühbitsenud ning säädnud. Meie pallume
 sesinnase sinno Boja läbbi sinno pohjata-
 matta Armo / wallata sesinnase sinno Sul-
 lase (Iimardaja) väle armolikkust / ning
 dunista tedda dige ussoga Waimus / et läb-
 bi sesinnase dn sa We temma sees ärruyppub
 ning ärrakaub keik / me temmale Adamist
 on

on ka skandinud / ning me temma ka isse
 päle sedda on teinud / ning et temma ust-
 motta. Urwust ärralabhotud / Pühha
 Riisi Koggodusse Kristus / kutwalt ning
 Rahhoga hoietud / iggal Njal tulline Wai-
 mus / rönus Lokusses / sinno Nimmemetembi /
 et temma teige uskultudega / iggawest
 Ello saab / kut sinna olled tootanud / Je-
 suse Kristusse meie Issanda värrast.

Minna wannotan sind ärra /
 sinna rojane Waim / Jummal se
 Issa † / ning se Poja † / ning se Püh-
 ha Waimo † Nimmel / et sinna ärr-
 alabhad se sinna se Jesuse Kristus-
 se Sullasest (ummar dajast) N. Amen.

Kuulgem pühha Markusse pühha

Evangeliumme :

Ning nemmad toid Lapsokessed
 Jesuse jure / et temma neid piddi
 ligotama / agga Jüngrid söitlesid nen-
 de päle / kummad neld kandsid. Ag-
 ga kui Jesus sedda näggi / sai tem-
 ma wiibaseks / ning ütles nende was-
 to : Laste Lapsokessed minno jure tul-

la / ning ärge keelae neid mitte; Sest
 nisugguste pärrast on Jummalal Ri-
 kus. Tõest / minna ütlen teile; Ke
 Jummalal Riikust wasto ei wotta /
 kui üks Laps / se ei pea mitte süna
 sisse sama. Ning temma wottis nem-
 mad omma Sülle / panni Käär neit-
 de päle / ning õnnistas neid.

Pallogem:

Meie Issa / 2c.

Se Issand holdko sinno Sisse
 Tullemist ning Wälja minnemist /
 nüüd ning iggawest! Amen.

Nimmelage Last:

N. Kas sinna wannud ärra Kur-
 ratid?

Ja minna wannun?

Ning keik temma Tõdd ning Teg-
 go?

Ja minna wannun?

Ning keik temma Usjad ning Kom-
 bed.

Ja minna wannun ärra.

N. Kas

N. Kas sinna ussud ühhe Jum-
mala Issa/ Keigewäggewamma Tæ-
wa ning Ma Loja sisse.

Ja/ minna ussun.

N. Kas sinna ussud J E sisse Kris-
tusse / temma aino Poja mete Is-
sanda sisse / ke on sadud Pühhas
Waimust / Ismale tulnud Mariast
pühast Neitsist / kannatanud Pont-
suisse Pilatusse al / Kristi päle po-
dud / surnud ning mahhamattetud
alla läbnud Põrgo. Hauda / kolman-
del Päwal jälle üllestousnud sur-
must / üllelähnud Tæwa / istud
Jummala Keigewäggewamma Issa
parramal Kääs / ning tulleb säält jäl-
le sundma ellawid ning surnuid.

Ja / minna ussun.

N. Kas sinna ussud Pühha Wai-
mo sisse / üht pühha Kristi Kirko /
Pühhade Ossust / Paccude Andeks-
andmist / sefinnase sinno Libha ülle-
stousmist ning iggawest Ello? Amen.

Ja /

Ja / minna ussun.

N. Kas sinna tabhad sada ristit-
tud?

Jummala Nimmil.

N. Minna ristit sind Jumma-
la se Issa † / ning se Poja † / ning
se Puhha Waimo † Nimmil.

Se ketgewaggewamb Jummal/
ning meie Issanda Jesusse Kristus-
se Issa / se sind uest on lastnud sin-
dida / labbi We ning Puhha Wai-
mo / ning on sulle ketk sinno Pateud
andeks annud / se kinnitago sind om-
ma Armoga / iggawessets Elluks !
Amen.

Rahho okao sinnoga ! Amen.

Se Issand dunnitago ning hoid-
ko sind.

Se Issand laste omma Valle pais-
ta sinno pale / ning olgo sulle armo-
kune.

Se Issand kostko omma Valle
sinno

sinno päle/ ning andko jumule Mah-
ho Amen.

Laulatamise Luggo.

Mahha Kulotaminne Julius Toli
päält.

Beiimees N. ning Bruut N. tabt-
wad Jummalale Säduft möda Abbi
Ello si sse astuda/ ning palluwad et meie
peame nende eest palluma/ et nemmad sed-
dasamma Jummalale Nimmil wotwad
a'gada / ning lõppetada; Ning kulota-
dakse eestimees Korral mahha. Kui kellegi
midda'ld se wasto on räkimist / tehko sed-
da aegsaste/ ning olgo pärrast waid; Jum-
mal andko wile omma Armo ning Düne
Amen.

Laulataminne.

Et übbeall tännit tete Abbi. Ello was-
to ei olle olnud räkimist/ ei pea ka pä-
rast sedda Aega ükstei se wasto räkima.
Minna lüsstu sepärrast sinuult Beiimees
(Bruut) kas sinna olled omma Südda-
messe wotnud / et sinna omma Bruut
(Beiimeesi) pitad omma Abbi'kaks ning
tabhad teimaga ellada ning kannatada/
me

me Jummal lasseb teie päle tulla / Hääd
 ehk Kurja / maggusad ehk libbedad / Riik-
 lust ning Waesust / ning ei tahha ennast
 temmasti mitte ärralahhotada / ennego
 Jummal isse teid ärralahhotab läbbi Sur-
 ma? On sul nüüd se Meelning Mõtte /
 siis ütle.

Ja / Jummal Nimmel.

Siin wahhetawad neimad Sõrmusid / and-
 wad teineteisele Rät / ning siis ütleb se
 Kirk, Issand.

Me Jummal on ühte paanud /
 sedda ei pea üksige Jummenne lab-
 hotama.

Sepärrast et N. ning N. ennast Ab-
 bi-Ello sisse andwad / ning seddasamma
 Jummal ning Jummeneste ees tunnista-
 wad / ja se päle teine teisele Abbi Sõr-
 mused ommad annud / laulatawinnu
 teid ühte Abbi-Ello Rahwaks.

Jummal se Issa / ning se Poja /
 ning se Pühha Waimo Nimmel. A-
 men.

Kuulgemüüd Jummal Sannast / mis Ab-
 bi-Ello on / ning kyida Jummal sedda on siis
 se jaadnud.

Minda ütles Jummal Issand:

Se ep olle mitte hä / et Junimeene üt-
päines on / minna tahhan temmale Abbi
teha / kumb temma ümber peab ollema:

Sits lastis Jummal Issand raske lu-
ne Junimeesse päle tulla / ning temma ut-
nus maagama / ning wottis temma küla-
witsust übbe / ning sulges se Asseme jälle
kinni Eihhaga / ning Jummal Issand teg-
gi übbe Naise sest Külgwitsast / kumma
temma Junimeessest wottis / ning wotis se
Junimeesse jure; Sits ütles Junimeene
se on Lu minno Luust / ning Eihha min-
no Eihhast / tedda peab Mihhe Naiseks
kut sotama / sepärrast / et temma Mihhest
on woetud; sepärrast jättab Mees om-
ma Issa ning Emma mahha / ja jääb om-
ma Naise jure / ning nemmad peawad
ollena üks Eihha.

Et teie enuast nüüd ollete Jummalas
Minnel Abbi. Eello sisse annud / kuulga-
ta esmalt Jummalas Käsko sestumase Seie
suffest.

**Minda ütles Pühha Pau-
lus:**

Naised kuuige om na Meeste Sanna/
 Ninda kui Issanda (Sanna); Sest
 Mees on Naise Pä/ ninda kui ka Kristus
 on Koggodusse Pä/ ning temma on om-
 ma Jhho Onnisteggija. Agga otse kui
 Koggodus Kristusse Sanna kuleb/ nin-
 data Naised omma Meeste (Sanna)
 keige Asjade sees. Mihhed armastage
 omma Naisi / ninda kui Kristus on ar-
 mastanud Koggodust / ning on issi ennast
 temma eest annud / et temma tedda tab-
 tis pühhtiseda / ning on tedda puhtaks
 pesnud läbbi We-pessemisse Sanna sees/
 et temma tedda enneselle tabtis sada au-
 saks Koggodussels / kummal ei olle üt-
 gi Bigga ehl Kortsu / ehl maud sedda saar-
 nast / waide et temma piddi ollema pühha
 ning lastmatta; Ninda peawad ka Mih-
 hed omma Naisi armastama / kui omma
 ennese Jhho; Ke omma Naisi armastab/
 se armastab issi ennast? Sest ütseti ey ol-
 le ellades omma ennese Jhho wihtaanud/
 waide toidab ning hoitab sedda / ninda kui
 Issand Koggodust.

Teisets.

Kuulge ka sedda Kristi / me Jummal
 sfinnase Setsusse päle on pannud :

Uinda ütles Jummal Naife wasto:
 Minna tabhan sulle paljo Waewa sa-
 ta / kui sinna kätina päle saad; Sinna
 pead Walloga Papsed Jumale toima / ning
 sinno Meel peab sinno Mihhe Walla ak-
 ollema / ning temma peab sinno Issand
 ollema.

Ning Mihhe wasto ütles Jummal:
 Sepärrast et sinna olled kuulnud om-
 ma Naife Häält / ning sõnud sest Puust /
 kummast minna sind kätsta ning ütsta:
 Sinna ei pea sest mitte sõma; ärraneetud
 olgo se Ma sinno pärrast; Waewaga pead
 sinna ennast se pääl toittina omma Ello-
 Uja: Orjawitso ning Ohhald peab tem-
 ma sulle kändina / ning sinna pead Robto
 Wälja päält sõma / omma Balbe Hets
 pead sinna (omma) Letba sõma / senni küt-
 sa Mulkats saad / kummast sinna olled
 wo tud. Sest sinna olled Muld / ning pead
 jälle Mulkats sama.

Kolmandeks.

Siis on se tete Rõõm / et tete teate ning
 ussute / et tete Abbi-Ello on Jummal ees
 armas ning dunnistud; Sest uinda on kiz-
 jotud: Jummal lot se Jummesse omma
 Ballets / Jummal Ballets lot temma
 tedda.

tedda; Temma loi neid Mihhe ning Naisse/ ning Jummal õnistas neid ning ütles nende wasto: Olge suggulised ning siigige/ ning täitke se Ma/ ning saatke temme ennese alla/ ning wallitsege Kallade ülle Merres/ Pinnode ülle Taewa al/ ning keitde Ellajade ülle/ kummad Ma pädiromawad; Ning Jummal wallatas keige se päle/ me temma olli teinud/ ning wata/ se olli wäqqa hä.

Sepärrast ütles ka Salomon: Ke ühhe Naise saab / se saab hä Asja / ning saab Issandalt Melehääd.

Pallogem:

Meie Issa/ etc.

Palloger weel:

Issand Jummal/ t: Meest ning Naisse olled ionud/ ning Abbi-Ello sisse säädnud/ ning pälegi Jhho Souga õnnistatud/ ning omma arma Poja Jesusse Kristusse/ ning omma Prudi se Kristi Koagodusse sallaja Asja se läbbi tähhendanud; Meie pallume sinno pohjata Armo/ ärra lasse sestinnast sinno Podust/ Säädmist ning õnnistamist mitte hukka minna/ ehk ärrarikkuda/ waide hoia sedda armolikkult meie säas/ ja anna Armust selle

hakkawa Abbi. Eslo Rab jale omma Ur-
mo ning Onnistamist/ Ji ho ning Hinge
polest/ Rabho ning übbe Nelega Jesusse
Kristusse mete Issanda labbt! Amen.

Monningad Küssimised ning Kostimised/
Onsa Euteruffest nende pärrast üllekirjotud/ Lum-
mad tahtwad Zummala Armule miina.

1. Kas sinna ussud ennast Paccuse
ollewa?

Ja/ minna ussun/ minna ollen Pattune.

2. Kus tead sinna sedda?

Zummala lumme Kässust; Nead ei olle min-
na mitte piddanud.

3. Kas sinna kahhetsed omma Paccuid?

Ja/ minna kahhetsen/ ning se teeb minnule wäg-
ga haiget/ et minna Zummala wasto ollen heksinud.

4. Mis olled sinna Zummalast omma Paccu-
ga ärr teinud?

Zummala Wihha / ajalikkö Gurma ningiga
gawest Hullkatust. Rom. 6.

5. Kas sinna lodad onsa's sada?

Ja/ minna lodan.

6. Mis sinna edmustad se
päle?

Minno armsast Issandast Jesustest Kristustest.

7. Kes on Kristus?

Zummala Voeg tössine Zummal ning Zinnimenne.

8. Mis sinna Zummalad on?

Üks Minus / agga kolm Personi / Issa / Voeg
ning Pühha Waim.

9. Mis on Kristus sinno cest reinud / et sinna rems
mast rdmustad ?

Temma on minno cest furnud / ning on minno
cest omma Werre Kristi Sambas arrawallanud
Pattude Andelsandmissels.

10. Kas Issa ka sinno cest on arra
furnud ?

Ei mitte. Cest Issa on agga Jummal / se Püh-
ha Waim ka / agga se Pöög on tössine Jummal /
ning tössine Zanimenne / minno cest Kristis furnud /
ning on omma Werre minno cest arrawallanud.

11. Kuida tead sa sedda ?

Pühast Nemo : Öppetussel / ning neist Saak-
ramenti Sannust / ning temma Jhhust ja Werrest /
kumb mulle Saakramendis Pandiks on antud.

12. Ütle mulle need Sannad ?

Meie Issand Jhesus / Kristus sel ösel kummal
tedda arranti / wottis temma se Leiva / tannas /
murdis / ning andis omma Jüngrile ning ütles :
Wotke ning söge / se on minno Jhho / kumb
teie cest antakse. Sedda tehke minno Wälletussels.

Selsammal kombel wottis temma ka se Kar-
rika pärrast öhto : Eömaiga / tannas ning andis
neite se / ning ütles : Wotke ning jöge keit sü-
seest ; se sinne Karrikas on se uus Testa-
ment mi no Werre sees / kumb teie ning pahjo-
de cest arrawallatakse / Pattude Andelsandmissels ;
Sedda tehke / nimito kord kuiteie sest jöte / mino
no Wälletussels.

13. Kas sinna ussad Saakramenti Kristusse
tössise Jhho ning Werre ollewa ?

Ja / minna ussun sedda.

14. Mis sa sedda ussud ?

Kristusse Sanna párrast; Wortke ning söge/
se on minno Jhho; Joge keik se seest / se on
minno Werri.

15. Mis peame meie teggema / kui meie temma
Jhho söme / ning temma Word joma /
ning ninda se Pandi wottame?

Meie peame temma Surma ning Berre árra
wallamist fulotama / ning se pále möttema / kui
da temma meid on öppetamid: Sedda tehke /
wi mirroford / kui teie seest jore / minno
Mälletusseks.

16. Mis párrast peame meie temma Surma
mälletama / ning sedda fulo-
tama?

Et meie öppeme ussima / et ükski todud Ussi ei ol-
le woinud kül tehhamete Pattude eest / kui üks päi-
nes Kristus tössine Jummal ning Juni wenne / ning
et meie öppeme ehmatama meie Pattude eest / ning
öppeme neid sureks arwama / ning et meie üks päi-
nes temmast rõmustame / ning ninda sesamma Us-
so läbbi önsaks same.

17. Mis on tedda süis ajand sinno Patto eest sur-
rema / ning kül teggema?

Se suur Arm temma Issa wasto / minno ning
teikide muie Pattuste wasto / ninda kui kirjotud
on. Job. 14. Rom. 5. Kal. 2. Erweest. 5.

18. Mis párrast tabhad sinna Jummalale Lauale
minna?

Et minna öppen ussima / et Kristus minno Pat-
tude párrast, surest Armust on árrasurnud / kui praeg-

go üttelebud on/ ning et minna parrast temmast ka
 oppen Jummalad ning minno Eiggimest armast
 tama.

19. Mis peab Kristi Innimest mannisema ning
 ajama: Altari Saakramenti saggedast wortma?

Jummalata polest peab tedda Jssanda Kristusse
 Käse ning Eotus/ parrast ka temma omma Häde
 da/ kuni b temma Kaela pääl on/ sinna ajama/ kuni
 ma parrast ka nisuggune Käseminne / Kutsominne
 ning Eotus sunnib.

20. Mis peab Innimenne teggema/ kui temma nis
 suggust Hädda ei tunne/ ellik se Saakramenti
 järrele ei jannota eiga issa?

Sellele ei olle parremad Noud/ kui et temma
 essiti omma Voue katsub weloks temmal Libha
 ning Werd olneb/ ning ussub/ me Kirri sest ütleb:
 Kal. 5. Rom. 7.

(2.) Et temma ennes ümber watab / weloks
 temma Ilma sees olneb / ning mötleb / et temmal
 Watto ning Hädda ärra ei pudo/ ninda kui Kirri
 ütleb: Joh 15 / 16. Joh. 2. I. Joh. 5.

(3.) Siis on temmal ka Kurrat temma üm
 ber/ ke temmal Walle ning Tapmissaga/ Hód ning
 Páwad / seestpiddi ning wájaspiddi Rahho et
 jätta / ninda kui Kirri tedda kutsub. Joh. 8 / 16.
 1. Peetr. 5. Erweese. 6. 2. Tim. 1.

Muud Küssimised.

1. Mis parrast rahhad sinna Pattale ning Jom
 mala Ladale minna?

Et minna saan minno Pattude Andelsandmist/
 min

minno nödra Usko linnitan / ning minno Jiffanda
 Jesusse Kristusse Surma mällestän.

2. Bas sinna olled Patto teinud ?

Ja minna ollen rassedast Jummalä ning min-
 no Eiggimesse wasto heksinud.

3. Mis on Patt ?

Keik / mis Mele ning Mottedel / Sannade ning
 Könnede / Eö ning Eodega Jummalä Kässide
 wasto tehakse.

4. Mis on Pattade Palk ?

Jummalä Wihha ning Nuhtlus / Surm ning
 Pörgo, Haud.

5. Bas sinna Kahhetset omma Patto ?

Ja minna Kahhetseten leigest Süddamest / ning
 se teeb mulle wägga haiget / et minna Jummalä was-
 to Patto ollen teinud.

6. Mis Nou on sul / et sa omma Pattast
 wallale saad ?

Minna tabhan Jummalad palludaning Jesu-
 se Kristusse sisse uskuda.

7. Mitto on Jummalad ?

Uks Alinus Jummal / agga kolm Personi / Is-
 sa / Poeg ning Pühha Waim.

8. Kes on sind lunnastand ?

Jesus Kristus / Jummalä ning Maria Poeg.

9. Mergä on temma sind lunnas-
 tand ?

Omna Kannatusse / Werre ning Surmaaga.

10. Bas sinna siis ussud / et Kristus ni hästi sind /
 kui müid Junimest on lunnas-
 tand ?

Ja minna lodan Eogone se päle.

11. Mis annab temma sinnule 11ffo Kinnla
tuffet's?

Temma annab mulle omma kallist Jhho ning
Werd / Leiwa ning Wina al sua ning jua.

12. Agga kuida pead sinna se falli Roa
wasto wortma / ning mis haad saad
sa fest?

Se te turvast sinna lahhab /
Ello eest saal Gurma soob.

Separrast peav minnaustlikkoning puhta Gud
damega / ning ka suddamelikko Palwega Jesusse
Kristusse kallist Jhho ning Werd wasto wortma
Eiis saab minny. Ning se labbi taidetud ning om
fals.

13. Gis tabhad sinna temmale se eest
jalle rebha?

Minna tabhan edda se est lita / ning tannada
ning omma Pattust. Ello parrandada.

